

LAISVĖ
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park 17, N. Y.
Tel. Michigan 1-6887

Entered as second
class matter at the
Post Office of Ja-
maca, N. Y., under
the Act of March 3,
1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis

Dalis Queens apskrityje (N. Y.) \$10.00
Kanadoje \$10.00
Kitur užsienyje \$12.00
Jungtinėse Valstijose \$9.00
Pavienio egzemp. kaina 10 centų

PRICE 10c A COPY

No. 58

Ozone Park 17, N. Y. Antradi., liepos (July) 25, 1961

METAI 50-ji

KRISLAI

Apie mūsų turistus.
Pietinėje Korėjoje.
Dalyvaukite!
Salin juos!

— Rašo R. Mizara —

Prieš daugiau kaip savaitę sugrįžo iš Lietuvos šių metų pirmoji JAV lietuvių turistų grupė. Tuo pačiu laiku išvyko į Lietuvą antroji JAV lietuvių turistų grupė—daugiau kaip 30 žmonių.

Tačiau supuolimas buvo nelabai geras: Viskas įvyko tame pačiame Idlewild aerodrome, bet išvykstantieji neturėjo progos net paspausti ranką sugrįžantiems.

Oras buvo nedėkingas. Pagalvokime lėktuvus su mūsų grįžtančiais turistais viršuje aerodromo lekiojo apie dvi valandas, kol jam buvo leista nusileisti ant žemės! Mat, siautėjo tiršta migla.

Teko šnekėtis su visa eile grįžusiųjų, kurie aplankė Vilnių, Kauną, Klaipėdą, Druskininkus, Palangą, Nidą ir kitus Tarybų Lietuvos miestus bei miestelius.

Kaipgi jums atrodė mūsų gimtoji žemė, Tarybų Lietuva? — klausiu vieno, klausiu kito ir trečio grįžusiojo. — Kaip atrodo Lietuvos žmonių gyvenimas?

Turbūt trumpiausiai ir aiškiausiai atsakė Juozas Kairys. — Jei Lietuvoje gyvenimas būtų buvęs prieš penkiasdešimt metų toks, koks šiandien, tai mums nebūtų reikėjusi vykti į Ameriką. "Išaimė išieškoti!"

Bet šiomet, kaip jau buvo pas mus rašyta, turistų judėjimas Lietuvoje yra labiau apribotas negu buvo per praėjusius dvejus metus. Pavyzdžiui, sugrįžusieji pasakoja, kad ne visur ir ne visiems leista keliauti po Lietuvą kur kas norėjo.

Kodėl taip? Man atrodė, todėl, kad, kaip sako žmonės, "pablogėjo česai." Tai reikia kiekvienam suprasti. Supratus, nebūs neaiškumų.

Pietinėje Korėjoje, kaip žinia, įvyko pučas — karininkai užgrobė šalies valdžią. Per 40 dienų ši fašistinė valdžia sukišo į kalėjimus daugiau kaip 100 tūkstančių žmonių!

Teroras ten siautėja baisus. O teroristams JAV vyriausybė kiša milijonus dolerių.

Niujorkiečiai! Būtinai dalyvaukite didžiuliam masiniam mitingui, kuris įvyks ketvirtadienį, liepos 27 d., Riviera Terrace patalpose, 1688 Broadway (palei 53rd St.), Manhattane.

Sakys kalbas visa eilė žymių žmonių, kaip antai prof. D. Struik, John T. McManus, Elizabeth Gurley Flynn, Richard B. Moore, Charles Allen, advokatas John Abt ir kiti.

Karo troškėjai daro visa, kad tik kaip nors pakreiptų Amerikos žmonių opinią už karą. Angliško savaitraščio "The Worker", bendradarbis Daniel Mason rašo

"The Frightening speed with which the nation is being pushed into a brink-of-war situation over West Berlin forced Sen. John Sherman Cooper (R—Ky) to cry out once again on July 14 in the Senate for negotiations with the Soviet Union before a third world war develops..."

Iškilmingai paminėjo Irako revoliucijos sukaktį

Bagdadas. — Trys metai sukako nuo revoliucijos, kada buvo nuversta Vakarams paklusni karališka valdžia ir šalyje paskelbta respublika. Revoliucija įvyko 1958 metais. Nuo to laiko Irako liaudis, nepaisant Vakarų kenkimo, padarė daug progreso. Šiomet, minint revoliucijos sukaktį, buvo išdalinta 1,500,000 akry žemės. Jos gavo 15,000 buvusių bežemių žemdirbių, tai yra, po 100 akry kiekvienas. Dabartinė vyriausybė yra pasirengusi išdalinti 9,300,000 akry žemės.

Su pagalba Tarybų Sąjungos Irakas jau pasistatė kelias elektros jėgaines, nemažai kitokių fabriku, jų

tarpe ir laivų statybos fabrika.

Dabar Irako vyriausybė reikalauja, kad būtų grąžintas Irakui Kuwaitas, kuris yra labai turtingas nafta.

Laikė revoliucijos sukakties žygiuojančios masės šaukė: "Laukan iš arabų kraštų Vakarų imperialistus! Išmesti juos į tamsiąją jūrą, kaip jau išmetėme britus imperialistus!"

Irako respublika randa si Arabiskame pusiasalyje. Ji užima 172,000 kv. mylių plotą; turi 7,000,000 gyventojų. Irakas turi apie 100,000 vyrų gerai ginkluotą ir lavintą armiją, kuri skaičiuoja viena iš geriausių arabų armijų.

T. Sąjunga yra rami, bet numato pavoju

Maskva. — Tarybų Sąjungos liaudis, vyriausybė ir spauda ramiai ima vakarinio Berlyno ir taikos su Vokietijomis klausimus. Laikraščiai rašo, kad TSRS nori tik baigti Antrojo karo palikimą, kuris ardo ramų valstybių sugyvenimą. "Pravda" rašo: "Ko TSRS nori? Taikos ir sunormalizuoti vakarinio Berlyno reikalus".

Laikraštis stebisi: Kodėl JAV prezidentas siūlo "savausaugos veiksmus, net daliną mobilizaciją?" Kam to

reikia? Kam reikalingas pūtimas karo psichozės?

Laikraštis nurodo, kad iš to darosi pelnas tie, kurie gamina ginklus ir amuniciją. Bet tuo viskas nesibaigia, nes Vakarų Vokietijoje daromi planai pagrobimui Rytų Vokietijos, o tai tai vestų prie karo. Laikraštis nurodo, kad pūtimas karo psichozės ir visokie "savausaugos veiksmai" gali privesti prie to, kad viena ar kita provokacija gali palaidinti karą.

Apie Washingtono politinius vadus

Washingtonas. — James Restonas rašo, kad mūsų spaudoje daug yra "žinių" apie tai, kas darosi tarp politinių vadų kitose šalyse, bet nedaug žinome, kas yra pas mus sostiņe.

Jis žymi, kad nebuvo tarp JAV vadų sutikimo dėl invazijos į Kubą. Nėra jo ir Berlyno reikale.

Žinoma tiek, kad eina trūnimasis tarpe valstybės sekretoriaus Dean Rusko ir jo pagalbininko Chester Bowles. Numatoma, kad tu nesutikimų rezultate Chester Bowles vyks į Artimuosius Rytus ir Afriką—toliau nuo JAV sostinės.

Padėtis bloga! Pasiutėliai naudoja visokius būdus ir priemones karinei atmosferai sudaryti. Gerai, kad tokie žmonės, kaip senatorius Cooper, kelia balsą prieš isterikus.

Iš laiško, gauto iš Lietuvos: "Derlius pas mus šiomet puikus. Net ir smėlingoje Džukijoje žmonės džiaugiasi puikiais rugiais, miežiais ir kitų kultūrų javais..."

Grikių turbūt džiūka šiuo metu mažai sėja. O grikinė kosė — puikiausias valgis!...

"Sane" Komitetas ir Vokietijos reikalai

New Yorkas. — "The New York Times" liepos 20 dieną patalpino National Committee for a Sane Nuclear Policy pareiškimą.

Komitetas siūlo vakarinio Berlyno ir Vokietijos reikalus perduoti Jungtinėms Tautoms, uždrausti atominius ginklus vartoti iš abiejų Vokietijų, ištraukti iš Vokietijų kitų šalių armijas, pasiūsti į Vokietijas Jungtinių Tautų ginkluotųjų jėgų ir pripažinti Vokietijos-Lenkijos sieną išilgai Oderio-Neisse upės.

APIE PABĖGĖLIUS IŠ RYTINIO BERLYNO

Berlynas. — Vakaruose komercinė spauda daug rašo apie pabėgėlius iš rytinio Berlyno į vakarinį. Tuos "pabėgėlius" niekas negau do. Tarp rytų ir vakarų Berlyno kursuoja požeminiai ir viršutiniai traukiniai, už 5 centus galima pervaziuoti abidvi miesto dalis. Iš rytinio Berlyno daug darbininkų dirba vakariname, o iš vakarinio — rytiniame.

Bizertoje jau įvyko žiauriausi mūšiai

Tunisas. — Francūzijos pėstininkai su apgalba tankų ir lėktuvų pralaužė tunisiečių apgulą francūzų bazės ir po žiauraus mūšio užėmė Bizertos miestą. Francūzų sausumos jėgoms gelbėjo ir jų kara laivai iš Bizertos ežero ir Viduržemio jūros.

Bizertos mieste buvo žiauriausi mūšiai. Tunisiečių karo daliniam gelbėjo ir paprasti žmonės.

Paryžius. — Francūzijos vyriausybė kalba, būk ji sutinka "sulaikyti mūšius", bet tuo pat kartu skubiai siunčia dar daugiau jėgų. Išskrido į Bizertos sritį francūzų parašutinių pulkai.

Diplomatai numato, kad Francūzija nori užgrobti visą Tunisiją, nes ten randasi Alžyro liaudies laikinoji vyriausybė ir alžyriečiai daugiausiai ginklų ir

amunicijos gauna per Tunisiją.

Jungtinės Tautos, N. Y. — Tunisija įteikė skundą Jungt. Tautų Saugumo Tarybai prieš Francūzijos imperialistinį užpuolimą.

Washingtonas. — Jungtinių Valstijų vyriausybė buvo pasiūkusi Tunisijos ir Francūzijos ambasadorius ir siūlė, kad baigtu mūšius Bizertos srityje. Tunisijos ambasadorius atsisakė priimti pasiūlymą tol, kol Francūzai nepasitrauks iš Bizertos srities.

Kairas. — Jungtinė Arabų respublika, kuri yra galingiausia arabų valstybė, pasižadėjo teikti visokią pagalbą Tunisijai jos kovoje prieš Francūziją ir kitus Vakarų imperialistus.

Marokas. — Maroko vyriausybė pasmerkė Francūzijos agresiją prieš Tunisiją ir pažadėjo pagalbą Tunisijai.

JAV jau iššovė ir antrą astronautą

Cape Canaveral, Fla. — Penktadienį, liepos 21 dieną, Jungtinių Valstijų karinio orlaivyno specialistai iššovė antrąjį astronautą. "Redstone" raketa pakilo 8:21 val. ryto. Po dviejų minučių ir pusės nuo jos atsidalino "Mercury" kapsulė, kurioje buvo kapitonas Virgil Grissom.

Kapsulėje jis pasiekė 115-kos mylių aukštį nuo žemės ir tada pradėjo laipsniškai leistis žemyn. Kapitonas iš erdvių raportavo, kad žemė labai gražiai atrodė. Kada kapsulė

buvo apie 45,000 pėdų aukštyje, tai atsidarė parašius tas ir jis nusileido į vandens.

Antro astronauto iššovimas ir nusileidimas truko tik 15 minučių, kaip ir pirmojo, tai yra, A. B. Shepardo.

Bet ši kartą kapsulė nusken do ir astronautas pagavo daug vandens pirmąjį žemės paviršių ir malūnsparnį. Kapsulės pagaminimui buvo išleista apie \$5,000,000. Ji nusken do 16,800 pėdų gilumoje.

Vėliausios žinios

VILNIUS. — Atvyko antroji grupė lietuvių turistų iš Jungtinių Valstijų — 33. Aerouoste turistus sveikino Kultūros ministras Banaitis, Rotomskis, spaudos ir visuomenės atstovai.

Tautiškais rūbais pasi puošę merginos ir vaikinai svečiams įteikė gėlių puokštes. Amerikos lietuviai turistai savo tėvų žemėje vies šes 3 savaites.

A. Vaivutskas

Jungtinės Tautos. — Saugumo Taryba nutarė, kad tuojuo Francūzijos ir Tunisija sulaikytų mūšius Bizertos srityje. Abidvi pusės sutiko.

Tunisas. — Tunisija mūšiuose prie Bizertos neteko apie 700 užmuštais ir 1,100 sužeistais.

Londonas. — Po dviejų savaičių pasibaigė British Overseas Airways Corp. darbininkų streikas.

Havana. — Kuba mini aštuonerių metų sukaktį nuo pradžios kovos prieš Batistos diktatūrą. 70,000 atletų dalyvauja. Iš Maskvos atskrido Tarybų Sąjungos kosmonautas Jurijus Gagarinas.

Paryžius. — Francūzijos valdžia sako, kad ji sulaukė mūšius Bizertos srityje ne todėl, kad Jungtinių Tautų Saugumo Taryba nutarė, bet todėl, kad jos karo jėgos ten laimėjo.

Washingtonas. — Jungtinės Valstijos įteikė Anglijos ir Francūzijos ambasadoriams prezidento Kenedžio planus vakarinio Berlyno reikale.

Frankfurt, V. Vokietija. — Kas tai metė bombą į baltųjų rusų spaustuve.

Pekinas. — Dvi dienas smarkiai lijo, tai pagelbėjo javams.

Amerikos kolumnistas apie tariamąją "spaudos laisvę"

Teheranas. — Amerikietis kolumnistas C. L. Sulzbergeris rašo, kad Artimuose Rytuose, kur dar vis mažuma žmonių moka skaityti, tai jie daugiau kreipia dėmesio į radiją, negu į laikraščius.

Jis žymi, kad Vakaruose, kur spauda tiek daug rašo apie "spaudos laisvę", tai žmonės yra klaidinami paskalais, fabrikacijomis, ir pageidaujama išgalvotais. Kaip faktus, tai jis kelias tokias "žinias" sumini.

Komercinė spauda, pageidaujama nesutikimų tarp Tarybų Sąjungos ir Kinijos, kaip musė į medų puolė garsinti Paryžiuje

trockistų paskalą, kurią jie paleido apie "nesutikimus tarp Chruščiovo ir Mao Tse-tungo". Tuojuo didžiausias buržuazijos dienraštis "Le Figaro" tuos paskalus persispausdino. Jį pasekė kiti francūzų komercinės spaudos dienraščiai, vėliau anglų ir amerikiečių, ir prasidėjo tas lankas aplinkui.

Jis nurodo, kad Paryžiuje rusų baltagvardiečiai darėsi didelių pinigų išgalvotais "Litvinovo", "Stalino" atsiminimais" ir "Maršalo Bulganino dienoraščių", kurių visai nebuvo. Tik vėliau TSRS ambasada tuos falsifikatorius numaskavo. Jų vadu buvo bėglys Besedovskis.

West Virginijoje buvo baisi audra

Charleston, W. Va. — Liepos 20 dieną šio miesto apylinkėje įvyko baisi lietaus audra. Per keturias valandas vandens iškrito virš penki coliai storio. Išsiveržė iš krantų Elk ir Kanawha upės. Charleston miesto gatvės pavirto upėmis. Vanduo apsemė plačius plotus miesto apylinkėje.

Nelaimėje žuvo apie 20 žmonių ir virš šimtas buvo sužeistų. Apie 5,000 namų neteko elektros šviesos ir jėgos. Virš 3,500 namų bu

vo sunaikinta arba sugadinta. Nuostoliai viršija \$5,000,000.

Būtų daugiau žuvę, bet miestui, kuris turi 85,000 gyventojų, į pagalbą pribuvo Nacionalės gvardijos kariai, kurie daug vaikų ir kitų civilinių išgelbėjo.

Valstijos gubernatorius W. W. Barronas paskelbė, kad yra nepaprasta kritiška padėtis ir reikalinga valstijos pagalba. Prezidentas Kenedis pažadėjo federalinę pagalbą.

Senatorius už JAV prekybą su japonais

Washingtonas. — Senatorius E. Gruening, kuris atstovauja Alaską, reikalauja panaikinti prekybos varžymus tarp Alaskos ir Japonijos.

Jungtinių Valstijų kapitalistai, bijodami japonų konkurencijos, per desėtkus metų padarė visą eilę prekybos suvaržymų su japonų pirkliais.

Dabar, kaip žinome, tarp JAV ir Japonijos yra bendravimas, tai, Grueningas sako, reikia panaikinti ir tuos suvaržymus.

Meksika atperka nuo JAV turčių žemę

Mexico City. — Meksikos prezidentas A. L. Mateos paskelbė, kad jo vyriausybė atperka nuo dviejų JAV turčių 266,760 akry žemės, kuri randasi Oaxaca provincijoje.

Amerikiečiai sako, kad jie tą žemę "pirko" 1906 metais ir dabar norėjo ją grąžinti kitiems JAV turčiams. Meksika ją atperka ir išdalins bežemiams žemdirbiams.

Čekoslovakija stato dėl TSRS 50 laivų

Praga. — Tarybų Sąjunga užsakė pastatyti 50 laivų, kurie bus tinkami plaukiojimui Baltijos jūroje, upėse ir kitų jūrų pakraščiais.

Laivai bus po 340 pėdų ilgio, 2,000 tonų įtalpos, su 1,050 arklių jėgos motorais.

Jie yra statomi Komarno laivų statykloje, prie Dunajaus upės. Bus baigti iki 1965 metų. Už laivų pastatymą TSRS susitarė sumokėti \$30,000,000.

Tarybų Sąjunga savo laivų statyklose daug laivų stato, bet iki 1965 metų ji siekia turėti 6,000,000 tonų įtalpos prekybos laivyną, tai duoda užsakymų ir kitose šalyse.

JAPONIJA NEJSILEIS KOMUNISTŲ

Tokio. — Liepos 25 d. Tokio mieste prasidės Japonijos Komunistų partijos suvažiavimas. Iš apie 40 kitų šalių komunistai vadai prašė leidimo į Japoniją, kad jie galėtų broliškais delegatais dalyvauti tame suvažiavime, bet Japonijos vyriausybė neįsileidžia jų.

SUBSCRIPTION RATES	
United States, per year	\$9.00
United States, per 6 months	\$5.00
Queens Co., per year	\$10.00
Queens Co., per 6 months	\$5.50
Canada and Brazil, per year	\$10.00
Canada and Brazil, 6 months	\$5.00
Foreign countries, per year	\$12.00
Foreign countries, 6 months	\$6.50

Padėtį reikia ne kaitinti, o vėsinti

BRITANIJOS UŽSIENIO reikalų ministras Earl of Home sakė kalbą Lordų rūmuose, kalbą apie dabartinę neramią tarptautinę padėtį, susidariusią dėl Vakarų Berlyno.

Užsienio reikalų ministras patarė visiems Berlyno problema spręsti tykliai, rimtai ir kantriai; negrasinti niekam jėga, nesakyti, kad bus naudojama jėga. Visokie grasinimai, sakė jis, gali privesti pasaulį prie karo.

„Vienas neteisingas žingsnis Berlyno klausimu“, pakartojo jis, „gali lengvai įstumi Europą į karą.“

Earl of Home pasakė ir kitą idomų dalyką, būtent: Britanijos sutinka su dabartine Berlyno padėtimi, tačiau, nurodė jis, ji niekada nereikalavo, kad tokia padėtis, kokia dabar yra, visuomet turėtų ten būti.

Britanijos užsienio reikalų ministras stoja už tarimąsi Vakarų Berlyno klausimu. O jei Tarybų Sąjunga padarys taikos sutartį su Rytų Vokietija, tai dar nereikš, kad tuomet jau pasikeis Vakarų valstybių buvimas Vakarų Berlyne.

Politiniai stebėtojai sako, kad šis Earl of Home pareiškimas yra tiesiog nukreiptas prieš prezidentą Kenedį, kuris visą reikalą ima karštai, kas gali įvesti Europą į karą. Prezidentas Kenedis, kaip žinia, galvoja apie padidinimą kariuomenės namie, ir apie sutvirtinimą ginkluotų jėgų Europoje.

Prezidentas Kenedis siūnia į Europą gynybos ministrą McNamara ir generolą Lemnitzerį, JAV ginkluotųjų jėgų štabo pirmininką, kad jiedu tartųsi su NATO valstybėmis apie sutvirtinimą karinių jėgų Europoje.

Visa tai matydamas, atrodo, Britanijos užsienio reikalų ministras ir sako: Atsargiai, atsargiai! Neatsargus žingsnis, neatsargus žodis gali uždegti karą liepsna...

LIEPOS 20 DIENOS niujorkiškame „The New York Times“ telpa ištisas puslapis pareiškimo, padaryto Komiteto, kuris oficialiai vadinasi **National Committee for a Sane Nuclear Policy, Inc.**

Šiam komitetui priklauso daug įžymių amerikiečių mokslininkų, visuomenininkų, švietėjų. Ir šis Komitetas numato, jog dėl vakarų Berlyno gali iškilti karas—atominis karas, o tai reikštų mirtį milijonams nekaltų žmonių.

Dėl to Komitetas siūlo Vakarų Berlyno klausimą perduoti Jungtinėms Tautoms. Jis siūlo, kad į Vakarų Berlyną reikėtų pasiųsti Jungt. Tautų ginkluotąsias jėgas, etc. Daug kitų siūlymų pateikia šis Komitetas, bet svarbiausias: kad nebūtų pradėtas dėl Berlyno karas, kuris atneštų žmonijai baisiausias nelaimės. Pažymėtina dar tai: Komitetas siūlo, kad susitarimų keliu būtų oficialiai pripažinta dabartinė tarp Vokietijos ir Lenkijos siena (rubežius), einanti pagal Oderio-Niesse liniją.

Mes sutinkame su tuo, kad šandien reikia kalbėti ne apie ginklavimą, ne apie karą, o apie taiką. Mes sakome, jog taikiu būdu galima išspręsti Vakarų Berlyno klausimą, taikos sutarties su Rytų Vokietija klausimą ir kitus svarbius klausimus, stovinčius kelyje į susipratimą.

Laivas „Vytautas Montvila“

IŠ KLAIPĖDOS pranešama, kad Tarybų Sąjunga pasistatė naują laivą-tralerį. Tai žvejybos laivas, kuris plaukios Šiaurinės Afrikos pakrantėse. Šis laivas pavadintas įžymaus lietuvių poeto **Vytauto Montvilos** vardu.

Kas Vytautas Montvila? Jis gimė Čikagoje, bet augo Lietuvoje. Buržuazijai valdant Lietuvą, jis buvo persekiotas, kalintas kaip anti-fašistas kovotojas. O kai Hitleriniai fašistai užpuolė Lietuvą (1940 metais), petrukus Vytautą Montvilą Kaune suėmė ir nužudė IX aje forte!..

Smagu, kad tarybinė vyriausybė šitaip įamžina įžymų lietuvių poetą-kovotoją!

Tunisijoje

KAI ŠITIE ŽODŽIAI rašomi, Tunisijoje verda mūšiai, neoficialus karas tarpe tunisiečių ir francūzų.

Jau penkeri metai, kai Tunisija tapo nepriklausoma valstybė. Sutartyje, padarytoje su Francūzija, buvo pažadėta, kad Francūzija ištrauks iš Tunisijos vandenų savo karinio laivyno bazę, kuri yra Bizertės mieste. Bet francūzai imperialistai ne tik laivyno iš ten neištraukė, o dar jį tvirtina.

Mat, Francūzija veda karą prieš Alžyrą, kurio žmonės kovoja už nepriklausomybę. Tunisijoje yra nemaža alžyriečių kovotojų; Tunisijoje veikia ir Alžyro laikinųjų vyriausybė. Tuo būdu francūzai imperialistai ir nori „būti stiprūs“ Tunisijoje. Bizertės uoste jie palaiko ne tik laivyną, o ir lėktuvų bazę. Palaiko jie ten tvirtas karines jėgas.

Tunisiečiai pasimoję išvyti francūzų laivus iš savo vandenų, o francūzų karinės jėgos iš savo žemės. Ir štai dabar dėl to kilo mūšiai.

Tunisijos valdžia padavė Jungtinėms Tautoms skundą prieš francūzus.

Derybos dėl Alžyro ateities buvo pertrauktos. Jas dabar ir vėl pradėjo, bet nieks nesitiki, kad iš jų išeis kas nors gera.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

21,000 ŽMONIŲ I AUKŠTĄSIAS MOKYKLAS

Šiuo metu Lietuvoje vyksta aplikantų—studentų priėmimas į aukštąsias mokyklas. Tuo klausimu rašo V. Kuzminskis, Valstybinio ir specialiojo vidurinio mokslo komiteto pirmininkas. „Tiesoje“ jis pateikia straipsnį po antrašte: „Geriausius atsisveria mokyklų durys.“ Ir ten pat jis rašo:

„Jau prasidėjo priėmimas į respublikos aukštąsias bei specialiąsias vidurines mokyklas 1961-1962 mokslo metams. Jau iš anksto aukštąsios ir specialiosios vidurinės mokyklos užmezgė ryšius su respublikos rajonais, švietimo skyriais, partijoms bei komjaunimo rajonų komitetams, siekdamas bendromis jėgomis padėti jauniui pasiruošti stojamiesiems egzaminams.“

Šiais mokslo metais respublikos mokyklos (aukštąsios ir technikumai) priims 21,000 žmonių. Iš naujai priimamų (studentų ir moksleivių) skaičiaus daugiau kaip 7,000 sudarys aukštųjų mokyklų studentai, kita dalis—14,000—bus priimta į specialiąsias vidurines mokyklas. Lyginant su praėjusiais mokslo metais, priėmimo į aukštąsias mokyklas kontingentas padidės apie 1,500 žmonių.

Stambiausia inžinierių kadrų bazė—Kauno Politechnikos institutas—šiemet priims į pirmą kursą 2,410 studentų. Neseniai tiek studentų institutu mokėsi iš viso. Pastaraisiais metais, išaugus vakarinei ir pradedus veikti neakivaizdinei mokymo formoms, institutas žymiai išsiplėtė. Šiuo metu instituto fakultetas veikia Vilniuje, nuo naujųjų mokslo metų į fakultetą pertvarkomas instituto filialas Klaipėdoje. Dabar šie aukštąji mokykla ruošia 39 specialybių inžinierius.

V. Kuzminskis primena ir tai, kad nemaža Lietuvos studentų—kandidatų priims Maskvos—Leningrado, Kijevo, Charkovo, Odesos ir kitų tarybinių miestų universitetai. Bet jis pastebi:

„Labai svarbu, kad į aukštąsias mokyklas ir technikumus stotų kuo daugiau žmonių, dirbančių gamyboje.“

„PRAVDĄ“ APIE KARO TROSKĖJUS

Apie dabartinę neramią padėtį pasaulyje, kilusią dėl Vakarų Berlyno ateities išryškino ir dėl sudarymo taikos sutarties su Vokietija (arba Vokietijos mis), Maskvos „Pravda“ rašo įvedamąjį (liepos 14 d.). Laikraštis pažymi, jog didelį triukšmą sukėlė Vakarų valstybių spauda dėl N. Chruščiovo kalbos (kurio buvo išspausdinta tarp kitko ir „Laisvėje“).

„Pravda“ sako:

„Visų socialistinių šalių tautos vieningai rėmė Tarybų Sąjungos pasiūlymus, laikydamos jų realizavimą savo gyvybiniu reikalu. Visi geros valios žmonės Vakaruose karštai pritaria tvirtam taikingumui.“

mo balsui, vėl nuskambėjusiam iš Maskvos. Tai kos sutartis su Vokietija ir ja paremtas Vakarų Berlyno klausimo sprendimas tapo centre tarptautinė problema. Visur vis labiau suprantamas tas pavojus, kad Bonos militaristai taikos padėties sureguliuojimo Europoje vilkinimą naudoja naujam karui ruošti.

Hitlerio pėdomis žengia Vokietijos revansistai dabar pasikliauja „NATO jėga.“ Jie nori įvesti savo sąjungininkus į naują karą. Ir negalima nekreipti dėmesio į tai, kad tam tikri Vakarų sluoksniai pasiryžę žengti avantiūrų keliu.

Provokacinė kanclerio Adenauerio kelionė į Vakarų Berlyną, jo atviros pretenzijos į šį miestą gali būti pamokomas pavyzdys, rodąs, kokios agresyvios yra jėgos, atgaivintos Vakarų Vokietijoje. Tuo metu, kai Adenaueris Vakarų Berlyne atvirai stoji prieš taikų Vokietijos problemų sureguliuojimą, jo karo ministras Straussas primeta Vakarams „ešelonuoto bauginimo strategiją, kaip geriausią strategiją šiuo metu.“ Tai kaus sprendimo priešai visiškai save demaskuoja.

Tie patys sluoksniai daro visa, kad diskredituotų taikius Tarybų Sąjungos pasiūlymus, užvilktų jų priėmimą ir tuo pačiu išsaugotų pavojingą, katastrofišką padėtį Europoje. Nutylėdama Tarybų Sąjungos pasiūlymus dėl patikimų garantijų laisvam Vakarų Berlyno miestui, reakcinė Vakarų spauda ėmė šaukti apie „komunistinę grėsmę“ šiam miestui ir būtinumą atsakyti „karine demonstracija.“ Bet juk lygiai taip pat šie tarptautinių klausimų sprendimo priešininkai šaukė prieš pasirašant Vokietijos ir Austrijos „Austrija taps vakuumu“ ir ją „prarys Tarybos.“ Kur gi šandien šie nevykę pranašai?

Dėl „prestižo“ Kai kurie valstybiniai Vakarų veikėjai mėgina paversti taikos sureguliuojimo problemas prestižo klausimu. Tačiau Tarybų Sąjungos pasiūlymai nedaro žalos nei vienai iš suinteresuotų valstybių. Tarybų Sąjunga nesiūlo peržiūrėti sienų, nekelti jokių teritorinių pretenzijų. Priešingai, ji siūlo užtvirtinti po karą susidariusią padėtį Europoje normaliausiu būdu, atitinkančiu tradicijas ir normas, — taikos sutartimi.

Tarybų Sąjunga nerežga užkulisinių intrigų, o atvirai ragina šalis — antihitlerinės koalicijos dalyves sėsti už taikos konferencijos stalo ir paruošti viems priimtiniams nutarimams. Vakarų valstybių prestižas nukentės tik tai tu atveju, jeigu jos atsisakys dalyvauti derybose.

Vakarai dabar turi gerai suprasti vieną hegcinį jamą tiesą. Kalbama ne apie tai, bus ar nebus pasirašyta taikos sutartis su Vokietija. Kalbama tik apie tai, ar ji bus pasirašyta su viena ar su dviem Vokietijos valstybėmis.

mis ir ar taikiai sureguliuojant padėtį dalyvaujančių valstybių koalicijos valstybės, ar tiksliai kurios iš jų. Vienaip ar kitaip, bet taikos sutarties su Vokietija klausimas turi būti išspręstas ir bus išspręstas.

Taikią Tarybų Sąjungos iniciatyvą kai kurie karštuoliai Vakaruose priešpastato ištisai karinei isterijai, raginimus griebtis agresijos, tarptautinio įtempimo didinimo. Bet reikalas ne tiksliai tas. „Tiesa yra tokia, kad Vakarų valstybės neturi nušinginklavimo planų“ — konstatuoja Anglijos laikraštis „Daily Telegraph.“ Ir taip iš tikrųjų yra! Tačiau Vakaruose netrūksta planų stiprinti ginklavimosi varžbas. Savo neseniai nusistatytose laisvuose kongresui prezidentas Kenedis paskelbė vadinamąjį „naują veiksmų kursą, kuriuo numatoma toliau spartinti ginklavimosi varžbas. Net buržuazinė spauda pripažįsta, kad kad Jungtinės Valstijos išleidžia ginklavimosi išlaidas daugiau, negu bet kuri kita šalis pasaulyje. Kitos valstybės — NATO nariai — nenori atsilikti ir sparčiai tempais taip pat vis aktyviau ruošiasi karui.

Ar teisinga buvo šiomis sąlygomis toliau vieną šaliai mažinti Tarybų Sąjungos ginkluotąsias pajėgas? Žinoma, ne. Taip elgtis reikiama kelti grėsmę mūsų šalies saugumui, taikiam mūsų liaudies darbui, tarptautiniam saugumui. Tarybų Sąjungos vyriausybė buvo priversta duoti nurodymą Gynybos ministerijai laikinai, iki specialaus potvarkio, sustabdyti 1961 metais užplanuotą ginkluotųjų pajėgų mažinimą, o taip pat priėmė nutarimą šiemet padidinti išlaidas gynybai.

Tarptautinė visuomenė supranta, kad visa atsakomybė už tokį įvykių vystymąsi tenka Vakarų valstybių vyriausybėms ir pirmiausia JAV vyriausybei. „New York Herald Tribune“ redakciniam straipsniui karčiai skundžiasi, kad tarptautinės visuomenės aktyvūs spartinamos ginklavimosi varžbos Jungtinėse Amerikos Valstijose „nėbuvo pateiktos“ ir kad TSRS priemonės yra tik atsakomasis smūgis.

Tuo būdu, JAV stumia pasaulį į slidų kelią—toliau spartina ginklavimosi varžbas. Ir argi ne tą patį rodė prezidento Kenedžio nurodymas iš naujo peržiūrėti JAV karinį biudžetą ir karinius poreikius?

Karas nėra neišvengiamas, bet galimybė nepasirūpinti.

Toliau „Pravda“ rašo:

„Taika, o ne karas—mūsų viliava! Ir tie, kurie nori išniginti mūsų jėgą, persiskels galvą, atsitrenkę į grafinę TSRS ir kitų socialistinių šalių galia.“

„Mes sakome, kad naujasis pasaulinis karas nėra neišvengiamas, — pabrėžia drg. N. Chruščiovas savo kalboje, pasakytoje priėmimo karo akademijai absolyvų garbei. — Tačiau negalima manyti, kad galimybė kilti karui jau visiškai pašalinta, nes yra imperialistinės

H. VENCEVICIUS

Auga Lietuvos miestai

(Pasikalbėjimas su Lietuvos Valstybinės plano komisijos vyriausioju inžinierium)

Kasmet auga ir gražėja Lietuvos miestai. Istisi gyvenamųjų namų kvartalai pastaraisiais metais pastatyti Vilniuje, Kaune, Šiauliuose ir kituose miestuose. Ir visgi gyvenamųjų namų trūksta. Iš vienos pusės, tai paaiškinama tuo, kad greitai didėja gyventojų skaičius, ir iš antros, tuo, kad senų namų, kurie pastatyti be jokių patogumų, gyventojai nori persikelti į erdvesnius butus naujuose gerai sutvarkytuose namuose.

Mes pabuvojome Lietuvos Valstybinėje komisijoje. Ši organizacija planuoja viso liaudies ūkio vystymą, tame tarpe ir kapitalinę statybą. Valstybinės komisijos vietinio ūkio skyriaus vyriausiasis inžinierius Juozas Jankauskas papasakojo apie gyvenamųjų namų statybą 1961 metais.

Už pinigus, asignuotus pagal valstybinį biudžetą, šiemet Lietuvoje bus pastatyta gyvenamųjų namų, kurių plotas sudarys beveik 250 tūkstančių kvadratinio metrų. Be to, dar 86 tūkstančiai kvadratinio metrų bus pastatyti už lėšas, atskaitomas nuo pramonės įmonių viršplaninių pajamų.

Reikia prisiminti, — tęsė Juozas Jankauskas, — kad perėjusiais metais valstybės lėšomis buvo pastatyta ir perduota eksploatuoti 193 tūkstančiai kvadratinio metrų gyvenamojo ploto. Negalima taip pat pamiršti, kad kai kurie miesteliai statosi nuosavus namus. Numatoma, kad šiemet tokie, kaip juos vadina individualūs statytojai, kuriems valstybė padeda kreditais ir medžiagomis, pasistatys gyvenamųjų namų, kurių bendras plotas sudarys 133 tūkstančius kvadratinio metrų.

Daug reikės pasidaryti 1961 metais statybiniams Vilniuje. Čia statomi istisi rajonai su visomis buitinio aptarnavimo įstaigomis. Jų tarpe paroduotuvės, kinoteatrai, vaikų darželiai ir lopšeliai, įvairios remonto dirbtuvės, atelje ir t.t. Šiais metais tokių rajonų statyba bus užbaigta prie miesto šiluminės elektrinės ir Daugpilių gatvės. Dideli statybos darbai vykdomi Antakalnyje, bus pradėta statyba

valstybės. Todėl mes turime būti pasirėngę visokiems atsitikimams ir gerai pasirėngę. Tarybiniai žmonės, ir visų pirma mūsų jauni, turi būti budrūs, pasirengę ginti šalį: atremti agresorių, jeigu jis išdrįs užpulti mūsų tėvynę.“

Tarybų Sąjungos vyriausybė nuosirdžiai siekia tvirtos taikos. Bet niekas neturi užmiršti, kad taika priklauso ne tikai nuo mūsų noro, mūsų pastangų. Tvirta taika gali būti užtikrinta tik su sąlyga, kai šį tikslą stengiasi pasiekti ir kitų valstybių vyriausybės, kai už jį kovoja viso pasaulio tautos.

Naujosios Vilnios rajone. Per metus Lietuvos sostinės gyventojai gaus 80 tūkstančių kvadratinio metrų gyvenamojo ploto, kuris bus pastatytas valstybės lėšomis.

Statyba vykdoma industriniais metodais, namai montuojami iš stambių panelinių blokų.

— Kaunas — antras pagal didumą Lietuvos miestą, stambus pramonės ir mokslo centras. Septynmečio metais čia išaugo ir statomos naujos pramonės įmonės. Suprantama, kad ir gyvenamųjų namų statyba kauniečiai taip pat vykdo plačiu mastu. Šiemet bus pastatyta apie 60 tūkstančių kvadratinio metrų gyvenamojo ploto. Papildomai prie to dar 14 tūkstančių kvadratinio metrų pastatys individualūs statytojai. Šiemet bus užbaigti statyti gyvenamųjų namų kvartalai prie Petrašiūnų plento, Aukšt. Panevėžyje, Vilijampolėje.

Daug gyvenamųjų namų bus pastatyta Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje, Druskininkuose ir Palangoje.

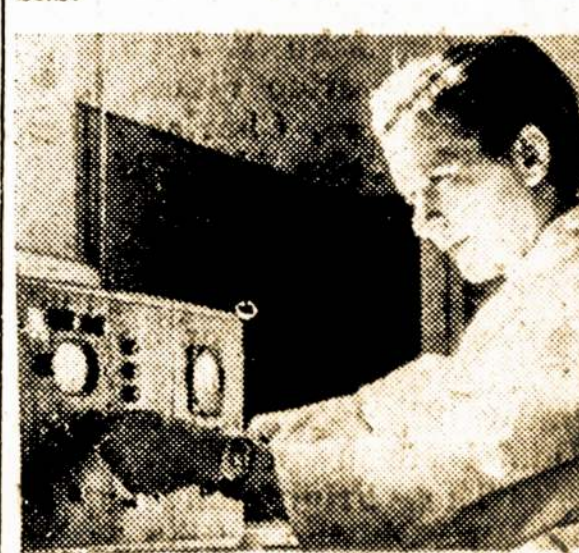
Atskirai reikia pasakyti apie gyvenamųjų namų statybą nedideliuose miestuose, daugumoje atvejų — administratyviniuose rajonų centruose. Kiekviename jų šiemet žymiai padidės gyvenamųjų namų skaičius. Paimkime kad ir tokius tris miestus: Kėdainiai, Kapsukas ir Alytus. Šiemet Kėdainiuose bus pastatyta 3,500 kvadratinio metrų gyvenamojo ploto. Nuo Kėdainių ne daug kuo atsiliks Kapsukas ir Alytus. O juk tokiuose nedideliuose miestuose ypač plačiai vystoma individualinė statyba.

— Vienu žodžiu, — pasakė baigdamas Juozas Jankauskas, — imamasi visų priemonių, kad mūsų respublikoje kaip galima greičiau būtų pašalintas butų trūkumas.

Radioaktyvieji izotopai keičia augalų

Nevisai įprasti želmenys sužaliavo Lietuvos žemdirbystės tyrimo instituto bandomajame ūkyje laukuose. Tiesa, iš pažiūros jie niekuo nesiskiria nuo kitų, bet juose vyksta įdomūs procesai. Šie augalai „apkrėsti“ radioaktyviomis medžiagomis. Radioaktyvieji izotopai patenka į juos kartu su trąša dar laboratorijoje. Po to, kai augalai įsisavina trąšoje esančias medžiagas, jie vėl grįžta į laboratoriją. Specialių įrengimų pagalba nustatomas kelias, kurį augaluose nuėjo trąšos.

Šis metodas leidžia labai tiksliai ištirti, kad augalams parinkti efektingiausias trąšas.

Nuotraukoje: vyr. mokslinė bendradarbė J. Adomavičiūtė tiria augalus, „apkrėstus“ radioaktyviaisiais izotopais.

Žiūrint pro mano akinius

AMERIKOS INDĖNŲ TRAGEDIJA

Mūsų krašto aboriginai—indėnai—yra tikrieji amerikoniai; visi kiti JAV gyventojai — tik ateiviai-oku-pantai, pasisavinę indėnų žemę, miškus, metalus, mineralus ir visoki kitą turą. Kiti Amerikos aboriginai, be Havajų salyno, — eskimai ir aliutai, mums atitekę kaip Aliaskos pirkimo priedas. Minėtųjų žmonių tėvynė tęsiasi nuo Point Barrow, Lediniuotojo vandenyno pakraščio, iki Key West, pietinio Floridos smaigalio.

Teigiama, jog tikrųjų indėnų šiuo metu nėra nė pusės milijono. Kiti jų rasės žmonės susimaišę su negrais, ispanais, meksikiečiais, portugalais ir kitais. Pav., Long Islando Montauk genties indėnai priglaudę kalbamosios salos negrus (buvusius vergus), kuriuos, po išlaisvinimo, iš savo dvarų išvarė tos srities baltieji ponai.

Dauguma indėnų gyvena rezervatuose, kuriuos na juos segregavo to laiko baltieji mūsų krašto valdovai. Dalis jų gyvena savistoviai. Kai kurie jų sutapo su naujomis gyvenimo sąlygomis, tapo savo brolių skriaudėjais, baltųjų eksploatatorių pakalikais, ir dabar gyvena visai poniškai. Bet tokių nedaug.

Hokano gentis, turėjusi apie 4,000 žmonių, gyveno šiaurvakarinėje šalies dalyje. Ji 1870 m. buvo padariusi su mūsų vyriausybe sutartį, kuria einant jų rezervato žemė turėjo jiems priklausyti, „kol ant jos žolė žels ir upė vanduo tekės.“ Jie gyveno kaimuose. Moterys sodino kukurizus, bulves, pupėles, dydžio, tabaką, o vyrai medžiojo bei žvejojė.

Tačiau baltieji atėjūnai panoro kaip nors tą žemę iš jų išvilioti. Jie papirko bei nuogirdė indėnų vadus ir 1855 m. padarė su jais kitą sutartį: baltiesiems indėnai pavedė rytinę savo žemių dalį, už kurią jiems buvo žadėta duoti kalvį, valdinį atstovą (agentą), ūkvedį ir mokyklą. Naujos iš tos sutarties turėjo tik vieni baltieji, indėnai buvo apgauti: agentas ir ūkvedis žiūrėjo tik savo naudoms, indėnus visai apgaulinėjo, o „mokslo“ buvo pavesta tikybiniams misionieriams. Šie daugiau rūpinosi indėnų krikštijimu ir jų išnaudojimu, negu mokymu. Kadangi senieji indėnų papročiai tokiose „mokyklose“ buvo žiauriai išjuokiami, tai jų vaikai suvis nenorėjo jų lankyti.

Misionieriai ir kareiviai aprkė indėnų moteris vėneros ligomis, užveisė kekšynus ir nuodijo juos pačių daryta degtine. Nestebėtina todėl, kad indėnai visa siela nekentė baltųjų išnaudojimo, apgavikų bei demoralizatorių. Ta neapykanta dažnai išsiverždavo kruvinom kovom, į kurias įsikišdavo ir vietos milicija, kuri 1864 m. nužudė kelis šimtus indėnų. 1866 m. prieš hokano gentį buvo išsiųsta net federalinė kariuomenė. Po šių kovų (ir epideminių ligų, ypačiai raupų) hokanų liko tik apie 2,500. Darant naują sutartį, iš jų atimta dar daugiau žemės.

I vakarus

Devynioliktojo amžiaus antroje dalyje naujų atėjų bangos traukė į Vakarus. Jie pavydėjo indėnams jų turimos žemės. 1870 m. indėnai buvo priversti atiduoti milijoną akrų geriausios savo žemės ateiviams, o sau pasilikti tik pusę tiek. Kitos jų gentys buvo dar labiau nuskriausios.

1887 m. mūsų vyriausybė paskelbė t. v. „Allotment Act“, sulgy kuriuo buvo indėnų teritorijose prisodinta naujų kolonistų, kurie turiamai turėjo „mokyti indėnus ūkininkauti.“ Tačiau tie „mokytojai“ galutinai indėnus pavergė ir nustumė juos nuo jiems priklausomos žemės. Likusiems 2,000 hokanų vyriausybė paliko 240,000 akrų prastinės žemės, o 260,000 akrų geresnės — „pardavė“ baltiesiems pionieriams po penkis centus už akrą!

1910-1920 m. mūsų vyriausybė įtikino hokanus, kad jie turi ir likusią savo žemę parduoti kolonistams. Šie pasirinko geresnius plotus, esančius prie vandens, o „netikusius“ pusdykiai išsinuomavo kaip ganyklas. Hokanai pasiliko skursti be žemės, tik išgaunamos „nuomos“, jų dukros išėjo į kekšynus.

Pirmojo pasaulinio karo metu nemažas indėnų skaičius stojo savanoriais į kariuomenę. Kaip atpildą už tą paslaugą, 1924 m. mūsų Kongresas suteikė indėnams pilietybę; iki tol jie buvo laikomi „svetimšaliais.“

1920 m. hokanų genties buvo likę tik apie 1,500 žmonių. Nuo to laiko jų skaičius pradėjo kilti. Jų mokyklos buvo geriau suurtvarkytos, nors rasiinė diskriminacija jose ir nepanaikinta. Kai JAV prezidentu tapo F. D. Rooseveltas, 1933 m. buvo pradėta reformuoti indėnų gyvenimą.

Jiems buvo leista rezervatuose savistoviai tvarkytis, jie atgavo dalį savo prarastų žemių ir duota kai kurių kitų lengvatų. Įsigalėjus respublikonams, pasunkėjo ir indėnų dalia: už skolon jiems 1933-34 m. parduotus gyvulius jie buvo priversti atsiskaityti vyriausybei 1950-ųjų metų kainomis, sulaikyti jiems paskolų davimas; jų amatai užginta, kaip kenkianti privačiam bizniui, panaikinta ir kitokios privilegijos. Daugelis indėnų pasidavė apatijai ir girtavimui.

Prezidentas Kenedis priešrinkiminės kampanijos metu žadėjo indėnams grąžinti visas Roosevelto laikais turėtas teises bei privilegijas. Tas sutvirtino jų viltį į ateitį. Jie nori pozityvės programos, kurią formuluotų jie patys, o ne skiriamieji politikieriai. Del to jie š. m. birželio mėn. pradžioje atlaikė Čikagoje aštuonių dienų konvenciją, kurioje iškėlė savo problemas bei reikalavimus. Konvencijoje dalyvavo apie 700 delegatų, atstovaujančių suvirš aštuoniasdešimtį iš 200 genčių. Priimtoje deklaracijoje, kurią įteikė mūsų šalies prezidentui, indėnai reikalauja panaikinti buvusio prezidento Eisenhowerio prarastus suvaržymus, padėti jiems steigti

rezervacijose amatų bei smulkiosios pramonės daigus, skatinti natūralių gamtos turtų eksploataciją, panaikinti politinę biurokratiją, kuri varžo jų iniciatyvą bei pastangas, padėti norintiems įsikurti savistoviai, pripažinti juos lygiais su visais žmonėmis, panaikinti jų segregaciją bei diskriminaciją ir t. t.

Jei tik indėnai drąsiai gins savo pozityviąją programą, jie, neabejotina, kai ką laimės. Antraip, jie ir toliau bus paniekinti šiais žmogiškaisiais, kaip kad buvo iki šiol.

Jubiliejų derlius

Šie metai, tai didžiųjų sukačių metai. Gegužės 7 d. sukakto 100 metų nuo gimimo didžiojo Indijos raišytojo ir visuomenininko—*Rabindranato Tagorės*. Šitą sukačių minėjo visas pasaulis. Savo ilgoko gyvenimo eigoj R. Tagorė parašė daugiau kaip 50 eilėraščių rinkinių, 12 romanų bei apysakų, 100 su viršum apsakymų, nemažai pjesių, publicistinių straipsnių ir šiaip raštų. R. Tagore besuklydimo baimės galima statyti greta genialaus rusų rašytojo Levo Tolstojaus. Tagorė buvo plačių užmojų humanistinis žodžio menininkas. Jo raštų dalis yra išversta ir į lietuvių kalbą.

Siemet sukanka 150 metų nuo gimimo didžiojo rusų literatūros kritiko *Vasario- no Belinsko*, kuris apie save pasakė: „Pasaulyje — aš kovotojas.“

Kalbėdamas apie ateitį, 1840 m. V. Belinskis pareiškė: „Pavydime mūsų anūkams ir proanūkiams, kuriems lemta matyti Rusiją 1940 metais — stovinčią ašišvietusio pasaulio priešakyje, leidžiančią įstatymus ir mokslui, ir menui, ir priimančią nusilenkiamąją pavarbos duoklę iš visos apsišvietusios žmonijos.“

V. Belinskis turėjo didelės itakos ir Lietuvos pažangiuųjų rašytojų kadrams. Anot J. Žiuzės, „Mokėsi iš Belinskio ir lietuvių prosvietos inteligentia, jo kūrybingoje itakioje formavosi lietuvių realistinė literatūra, vystėsi lietuvių literatūrinė kritika... Visa tarybinė liaudies su naverbama mini Belinskio gimimo 150 metų sukačių, aukštai ivertindama didžiojo revoliucinio demokrato, kritiko, filosofo, liaudies tribūno nuopelnus.“ („Lit. ir me- nas“ š. m. nr. 24.)

Tai gražus literatūros korifejų atestatas!

Siemet Vilniuje ir Kaune atžymėta didžiojo ukrainiečių tautos poeto *Taraso Ševčenkos* 100-osios mirties metinės. Ševčenka buvo vienas mylimiausių liaudies poeto ir heroisto. Daug jo raštų išversta į lietuvių kalbą. Šia proga Vilniuje išleista specialinė knygėlė apie Lietuvos vaidmenį Ševčenkos raštuose — „T. Ševčenka ir Lietuva.“

T. Ševčenkos vardas žinomas ne tik slavų pasaulyje, bet ir už jo ribas.

Jungtinės Tautos. — Austrija perdavė Jungtinėms Tautos Bolano provinciją reikalą. Dabar provinciją valdo Italija, bet ten dauguma gyventojų yra austrai.

Kytrybė neišpasakytą!

Tūlus žmones vien pats žodis „komunizmas“ priverčia sukaupti visas „geriausias“ protines jėgas išradimui, kaip sunaikinti ne tik komunistinę santvarką, jei-gu kur jina yra, ale ir patį žodį „komunizmas.“ Tūli republikonai jau dasivare su komunizmo naikinimo išradimu į patį Jungtinių Valstijų Senatą. Jau keli senatoriai ir kongresmanai veda diskusijas padarymui labai kytro išradimo. Kogero, Senatas gali padaryti tą „triksišką“ išradimą įstatymu, kuris iš tikrųjų sunaikins ir žodį „komunizmas.“

New Yorko Valstijos tūli politikieriai ir jų pagelbininkai įteikė Senatui rezoliuciją, kurią jis turėtų priimti ir padaryti iš jos įstatymą, jog toks žmogus gyveno kaip Dėdė Samas—Uncle Sam — New Yorko valstijoje, Troy mieste. Kad toks Uncle Sam gyveno Troy, N. Y., turi prirodyti Samas Uncle Sam istorikas Thomas I. Gersonas. Bet Mr. Gerson ne vienas tokį Samą turi su „tikru“ įrodymu. Indianos kongresmanas E. Ross Adair sako, jog jie turi dar tikresnį Uncle Sam. New Yorko senatorius Keneth B. Keating, kuris šią rezoliuciją pateikė Senatui, nori žinoti, kokius prirodymus indinčiai turi geresnius, kad jų Uncle Sam tikresnis už niujorkiečių.

Gera, sako kongresmanas Adair, mes prirodysime. Galite patys nueiti į Indianos miestelį Merriam ir pamatysite ten grosernę su užrašu: „Grosernė Tikro Uncle Sam.“ Ko daugiau reikia? O jeigu dar negana, tai nueikite ten į vietines kapines ir pamatysite užrašą ant antkapio: Samuel Willson, apie kurį visas svietas žino, jog jis buvo tas tikrasis Uncle Sam.

Bet Uncle Sam istorikas Mr. Gerson ir Troy, N. Y., majoras Mr. Kelleher irgi turi dar geresnius įrodymus, jog tikrų tikriausias Uncle Sam buvo, tai tas Samuel Willson, kuris gulė Troy, N. Y., kapinėse. Tai dabar lai pats Senatas sprendžia, kuris Samuel Willson buvo tikrasis Uncle Sam ir ktrąs galėtų geriau padėti faktuoti komunizmą ir patį žodį komunizmas.

Mat, pagal Mr. Gerson, Mr. Adair, Mr. Kelleher ir Mr. Keaton supratimą, tai todėl nesiseka komunizmą faktuoti (naikinti) Amerikoje, kad Amerika neturi į širdį įsigyvenusio simbolio, kuris turėtų ją apsaugoti nuo komunizmo.

Jeigu, ot, Senatas išleis toki įstatymą, jog iš tikrųjų buvęs Amerikoje toks asmuo kaip Samuel Willson, kuris tapo ilgainiui pramintas Uncle Sam, tai tada Amerikos visi žmonės, visi darbininkai ir fermeriai — net ir septyni milijonai bedarbių — ne tik apie komunizmą nemislytų, bet nei žodžio komunizmas negalėtų išarti. Tada ir būtų laimingiausia Amerika laimė iš visų laimų.

Turime pripažinti, kad šita republikonų politikierų kytrybė yra viena iš didžiausių „kytrybių.“ Tik priešdarbininkiški politikieriai taip ir tegali nusikuot...

Jie sako, būk Tarybų Sąjungos žmonės todėl remia

ten komunizmą, kad ten komunistai turi galybes slo-ganų ir simbolių, už ką Tarybų žmonės gali galvas gulditi. O Amerika to neturinti. Todėl Amerikai esąs pavojus iš komunizmo pusės, prieš kurį reikia kovoti visomis galimybėmis. O viena iš tų geriausių galimybių, tai turėti gerą simbolį, kaip Uncle Sam, už kurį visi galvas dės tik suminėjus jo vardą.

Iš tikrųjų, Amerikoje dar nesame girdėję, kad kas čia reikalaujū komunizmo, kurio mūs priešdarbininkiški politikieriai iš respublikonų ir demokratų partijų išsi-gandę. Viso labo dažnai girdime, tai bedarbių prašymus darbo arba duonos, kaip dabar Newburge. N. Y. dirbantį darbininkai prašo geresnio uždarbio ir darbo sąlygų, teisių. Laiks nuo laiko net fizinės kovos pasirodo už lygias pilietines teises negrams. Bet jie dar niekada nereikalavo komunizmo.

Vietoj tuojau duoti darbo ir lygias pilietines teises negrams, respublikonai ir demokratai tuoj šaukia, būk jau komunizmas Amerika puola, ir ji reikia atmušti, jeigu jau ne ku, tai Uncle Sam simboliu. Stačiai juokinga.

Šiomis dienomis „N. Y. Times“ pranešė, kad Arkansas valstijoje farmų darbininkai verčiami dirbti už 30 centų į valandą. Anie nori mesti tokius darbus ir eiti ant šalpos. Tame irgi mūs respublikonai ir demokratai politikieriai mato komunimo pavojų, jeigu prisieitų mokėti tiems darbininkams pragyvenimo algą. Jiems nei į galvą neat-eina, kad žmogui su šeima šiandien reikia pragyvenimui į aštuonias valandas uždirbti \$20, ne \$2.40.

Lai mūs respublikonai ir demokratai užtikrina kiekvienam darbą ir gerą pragyvenimą, lygias pilietines teises negrams, taipgi lai visiems užtikrina ir duoda kiekvienam galinčiam mokytis aukštesnį mokslą veltui, ir visiems mediciną, gydymą veltui, tai labai mažai jiems reikėtų bijoti nesamų šioj šaly dalykų kaip komunizmas.

Be ką, respublikonai ir demokratai tokiuose žmonių pagėdavimuose ir reikalavimuose tik ir mato komunizmo pavojų. Todėl jie su mielu noru geriau net ir ant galvų stos išradimui kokio nors „tikro“ amerikoniško simbolio, su kuriuo būtų galima užkišti visus teisėtus Amerikos žmonių reikalavimus.

A. Gilman

Žinios iš Lietuvos

Naujos pieno pramonės įmonės

VILNIUS.—Respublikoje plečiama pieno pramonė. Statomos naujos įmonės, rekonstruojamos senosios. Kalvarijoje statoma sviesto ir sauso pieno gamybos įmonė. Naujos pieninės auga Šiauliuose ir Krinčine, Pasvalio rajone. Pieno cukraus gamybos cechai statomi Ušenuose ir Kelmėje. Nauja pieninė siemet pradėdama statyti Druskininkuose. Tai įgalins geriau aprūpinti pienu kurortų gydyklų poilsiautojus ir miesto gyventojus.

Paskutiniaisiais septynmečio metais respublikos pieno pramonė perdūrė 1 milijoną 250 tūkstančių tonų pieno — pusę milijono tonų daugiau, negu šiais metais.

Spektakliai, koncertai ir cirko vaidinimai prasidės anksčiau

VILNIUS.—Įvedus darbininkams ir tarnautojams septynių valandų darbo dieną, respublikos Ministrų Tarybos nutarimu nuo šių metų liepos 1 d. pakeičiamas spektaklių, koncertų ir cirko vaidinimų pradžios laikas.

Teatruose dieniniai spektakliai prasidės 12 valandą, o vakariniai — 19 valandą. Koncertų salėse ir cirkuose dieninius vaidinimus numatyta pradėti 13 valandą, o vakarinius—19 val. 30 min.

Bus nusausinta 2,000 hektarų

KAUNAS.—„Pajiesio“ kolūkyje Kauno melioracijos statybos tresto melioratoriai pradėjo sausinti 80 hektarų šlapių dirvų.

Melioracinės grupės vykdo nusausinimo darbus taip pat Mičirino vardo, „Lenino keliu“, „Naujo gyvenimo“, „Vyturio“, „Pergalės“ ir kituose rajono kolūkiuose. Vien tik šiais metais rajone bus nusausinta daugiau kaip 2,000 hektarų pelkėtų ir mirkusių dirvų. Be to, trijuose rajono kolūkiuose numatyta įrengti apie 200 hektarų kultūrinių ganyklų.

Dideli darbai vykdomi Gynės, Vyčiaus ir Jienos upelių vagoms sureguliuoti. Tai įgalins nusausinti didelius kolūkiniių ir tarybinių ūkių žemių plotus.

Tuneliai po Vilniumi

VILNIUS.—Į Lietuvos sostinę atvyko grupė Tulos angliakasybos metalurgijos statybos kombinato prakesių. Jie tiesia požeminius tunelius Vilniuje kanalizacijos kolektoriams. Vienas

tokių tunelių tiesiamas Žemutinių Panerių rajone. Įrengus čia kolektorių, bus pašalinti nutekamieji vandenys, kurie dabar patenka į Nerį ir tuo pačiu teršia upę. Antrą tunelį numatoma tiesti Burbiškių rajone, kur artimiausiu metu prasidės masinė statyba.

Nauja Lietuvos eksporte

VILNIUS.—Lietuvos vartotojų sąjungos tarprespublikinės ir užsienio prekybos kntora siemet pirmą kartą išsiuntė į Prancūziją du vagonus gyvų sraigčių. Ten pat išsiustos pirmos sausaznyplių vėžių partijos. Iki šiol Lietuva eksportavo tik tauriuosius vėžius į Švediją.

Šį rudenį respublikos vartotojų kooperatyvų sąjunga pirmą kartą išsiųs į Suomiją 200 tonų raugintų agurkų.

Šviesa užsidega automatiškai

KAUNAS.—Jau kurį laiką „Kauno audinių“ fabriko teritorija apšviečiama žinomo racionalizatoriaus B. Kasparavičiaus sukonstruoto prietaiso pagalba. Teritorijos kieme — foto-varžinis šviesos stebėjimo langelis. Kai lauke sutemsta, langelis perduoda įsakymą prietaisui, kuris automatiškai įjungia apšvietimą. Švintant pats prietaisas šviesą išjungia.

Šiuo prietaisu susidomėjo Tiltų ir kelių eksploatacijos tresto darbuotojai. Jie tiria, ar galima prie prietaiso prijungti visą mikrorajoną. Tada ir jo gatvių apšvietimas bus įjungiamas bei išjungiamas automatiškai.

Nauja uniforma technikos mokyklų moksleiviams

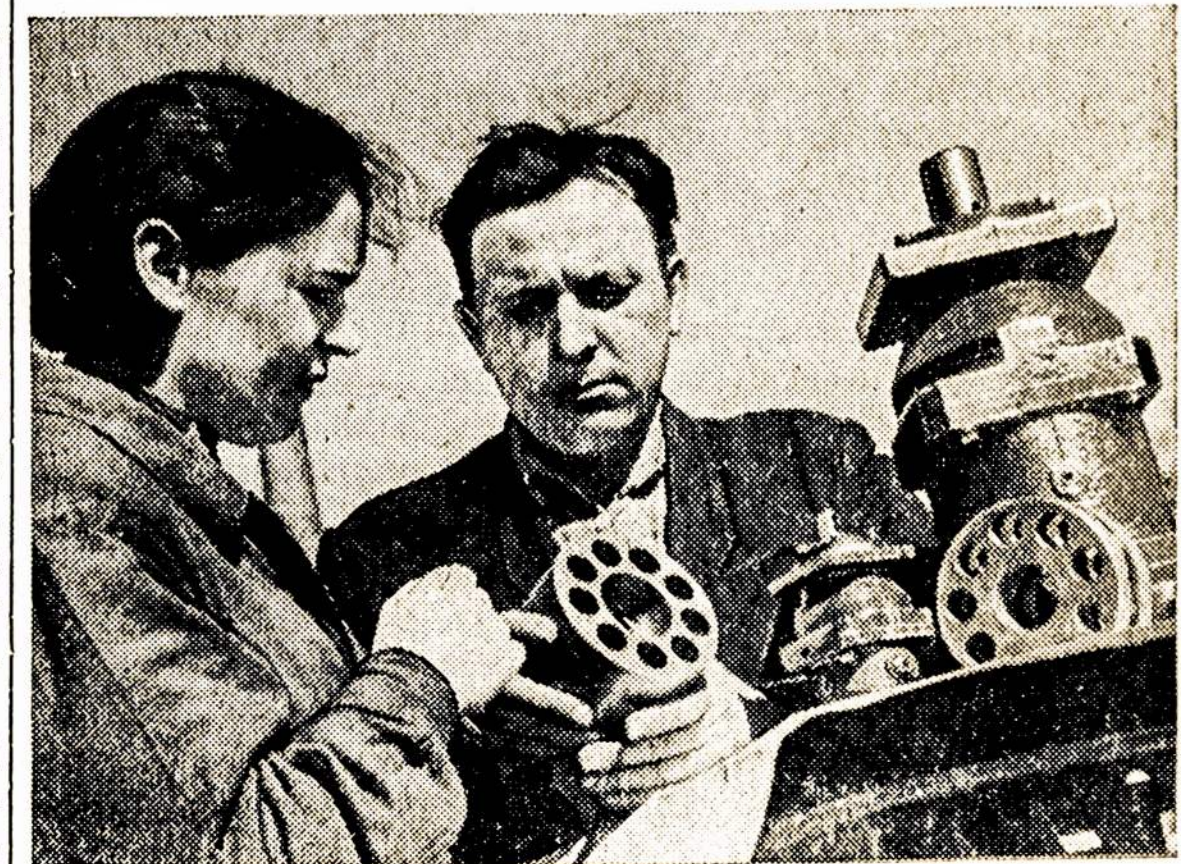
VILNIUS.—Lietuvos TSR Ministrų Taryba patvirtino naują uniformą Vyriausiosios profesinio-techninio mokymo valdybos mokyklų auklėtiniams. Mergaičių uniformos kompleksas susideda iš pusvilnonio ir medvilninio žiemių paltų, vilnonės ir medvilninės suknelių, berniukų—iš žieminio puspaltio, pusvilnonio žieminio paltio, dvielio pusvilnonio švarko ir medvilninio švarko.

Moksleivių uniforminius drabužius, avalynę ir specialius drabužius gamina Lietuvos Liaudies ūkio tarybos įmonės. Naujoji technikos mokyklų moksleivių uniforma įvedama nuo ateinančių mokslo metų.

• Mokslinė konferencija Žemės ūkio klausimais įvyko parodomajame bandymų ūkyje. Joje dalyvavo rajono kolūkių pirmininkai ir laukininkystės brigadų brigadininkai, valstybinių ūkių direktoriai ir skyrių vedėjai, žemės ūkio specialistai, Lietuvos Žemdirbystės instituto moksliniai bendradarbiai.

• Medicinos darbuotojų diena įvyko Kretingoje. Pas šio rajono gydytojus ir svečius atvyko Klaipėdos, Palangos ir Plungės medicinos darbuotojai.

• Išėjo tūkstantasis Jiezno rajono laikraščio „Lenino keliu“ numeris. Per dešimt metų laikraščio tiražas išaugo iki 4,000 egzempliorių. Redakcija turi apie 100 neetatinių korespondentų.

Slutės remonto fabrikas pirmasis Tarybų Sąjungoje pradėjo serijinę hidraulinių variklių staklės gamybą.

Nuotraukoje matome technologę K. Juozaponienę ir teikintoją P. Plepį apžiūrint pagamintus pirmuosius variklius.

3 p.—Laisvė (Liberty)—Antradienį, liepos (July) 25, 1961

Tie mūsų mieliaji svečiai

Sujudino, palinksmo jė mane, paliko malonių išpučių ir atsiminimų. Truputį ir sutrukdė, privargino, bet visa tai šilta, miela sudarė atmosferą. Senos pažintys sutvirtėjo, užsimezgė naujos pažintys... Ir taip greit tas jų viešėjimas praskrido, kad net gaila skirtis: brangieji amerikiečiai turistai jau išvyksta, grįžta atgal. Jau atsiveikinau su kuo suspėjau — ir dabar turiu nors kiek palengvinti savijautą, nors truputį jų susikaupusių išpučių ant greitųjų išlieti ant popieriaus...

Apvažinėjo, kiek spėjo, apžiūrėjo Lietuvą, pasimatė su saviškiais, su giminėmis — ir dar daug ką norėtų pamatyti paregėti, bet jau laikas verčia...

Pagal nustatytą programą svečiai turėjo sugrįžti į Vilnių liepos 10 dieną (1961). Išėjęs anksti iš darbo, paskubau į "Vilniaus" viešbutį: turistų grįžtant tebelaukia, gal netrukus ir pribūs. Jau šešta valanda, tai apsigrėžęs ir numoviau namo: geriau aš čia pribūsiu ryt rytą. Po kelionių tegul svečiai geriau pasils.

Liepos 11 d. ankstutėliai aš jau "Vilniaus" viešbuty. Priemenėj, foje lūkurioja mieliaji draugai ir draugės. Dar be pusryčių. Pasisveikinom džiaugsmingai su kuo tik arčiau pasitaikė. Sofija Masienienė net iškaitusi:

—Tai privažinėjom, prisiziūrėjom! Įdomu mas, gražumas visur, o turim skubėti visi būrių, stebėti, ką mums mūsų gidai palydovai aprodo ir pasakoja. Aš buvau parvažiavusi Lietuvon prieš arti 30 metų, dar Smetonos laikais. Kaip pasikeitė visa kas, pagražėjo, atsinaujino: tūlių vietų ir atpažinti negalėtum. Ir visai dabar kitoks ūpas, kitokios nuotaikos. Žinai gi, fašistiniais Smetonos laikais tie valdininkai, buržujai būdavo tokie pasipūtėliai, prie jų neprieisi be kyšių, be vašinimų. Na, o dabar visai kas kita. Žmonės visur tokie mieliūs, tokie mandagūs, artimi, savi, kad net širdį jaudina. Kaip pagražėjo Palanga! Nauji pastatai, viešbučiai, aplinkui kliombos! Keliai, šalių gatvės išgrįstos. O jau tas paplūdimys, tas baltuojo smėlio gražumėlis! Svarst mas visur, — tai ne taip, kaip Konialilėj (Coney Island)... Ir už Floridos gražesnis čia pajūrys! O neringa, Nida, tos smėlio kopos, o tie pušynai! Kvepijimas, malonumas, net galva svaigsta...

—O, gyvas sveikas, daktaras! — žvaliai priėjęs sveikina isteriški Juozas Bakšys.

—Sveikutis, mielas kaimyne! Eime čia atsiseskim, pasikalbėsime. Tamstos pavardė su b, tai aš noriu informacijų, renku enciklopedijai medžiagą.

Ir draugas Bakšys atpasakojo, kas ten pas juos dedasi Ustery. Lietuvių darbininkų klubas, svetainė, Lietuvos Sūnų ir dukterų draugija, Olimpija parkas: visa dar tebelauki mūsikiški draugai. Nebejauni, daugelis pensininkai, bet pasiryžę išlaikyti, kiek tik bus galima. Veikia gražiai ir Aidos choras, veda Jonas Dirvelis, ir vyrų choras, ir teatrinė grupė. O kurgi ALDDL, LDS, tie piknikai,

gegužinės, vakarienės, sambariai... Darbo pilnos rankos, tik spėk suktis tvarkytis.

Kalbamės, o ten būriuojasi, žiūrstelia dar kiek mielių pažįstamų veidų!

—Drauge Ventienė, malonėsite įteikti mano broliui Tadui štai šita knygelė, — tai "Kovos sūkuriai."

—Mielu noru. A, su paveiksliukais, idomu, pasižiūrėsiu. Aš ją geriau paštu pasiųsiu dar ir su kitom knygom, tai patogiau bus lėktuve.

—O kurgi Tamstelės abu berniukai? Anądien mačiau, tokie jau paaugę, žvalučiai. Su Juozu Jurginio sūneliu vedžiojos.

—Ogi aš juos į pionierių stovyklą įstaciau. Draugas Juozas Jurginis padėjo. Sakau: tegul geriau pramoks lietuviškai, o aš juk dar dabar negrįžtu namo, dar kelerą savaitę paviešėsiu, gal grįšiu su antrąja grupe. Draugė Elena Brazauskienė irgi taip pat dar pasilieka ilgėliau, ir draugas Jonas Siurbas taipgi.

—Ar šitaip? Tai puikus planas, iš tikro.

Tuoju prikišo ir mieloji Elenutė Brazauskienė:

—Aš buvau jau ir Lenkijoje, Varšuvoj. Ten mano sesuo artistė, dirba cirke. Puikiai jai sekasi.

—Matyk! Tai ji, kaip ir tamstelė, menininkė, aktorė! Kaip gražu! Tamstos abidvi su drauge Ventiene, matau "Laisvėj", dažnai ir šauiniai pasirodote su dainomis, su teatru. Ir Tamstos abidvi taip gražiai atrodot! Tiesiog, jaunatvės dvasia nuo jūsų dvelkia!

Prieina kalifornietis, drg. Mykolas Jagminas. Anądien su juo susipažinom. Labai labdaringai nusiteikęs. Norėjo dar labiau apdovanoti savo gimtąją Kuršėnų miestą.

—Na, kaip draugas Jagminai? Apdovanojot savo Žemaitiją, kaip žadėjot?

—Taip, galima sakyti. Nusitarė gauti autobusą, mano vardą padėti. Didelis būrys buvo suėjęs, ėmė fotografijas, juostom mane apkabinėjo, apraišiojo, gėlėmis apkrovė... Kretingoj irgi buvau, ten palikau net ir savo riešinių laikrodį ir čemodaną visą su daiktais. Man lengviau bus namo grįžti, nereikės tasytis...

—Ai koks Tamsta mielas, geraširdis patriotas, gimtojo krašto mylėtojas! Palm Springs — Kalifornijoje gyvenate, tai gal neperžolė nuo Losanželo.

—75 mylios į rytų pusę. Labai ten šilta ir sausa, sveikas klimatas. Ten vis turčiai įsikūrę. O aš per eilę metų statyboj verčiaus. Stačiau namukus, katedžiūs, sodeliais, gėlėmis ap rūpinau. Ir pardavinėdavau. Aš nebejaunas, nekoks sveikatininkas, o giminių čia neturiu, tai aš geriau savo gimtąją tėviškę padėsiu atstatyti. Jau nuo daug metų aš vis ką ten siųsdavau. Ne kokiems žulikam spekuliantam, bet darbo žmonėm broliam žemaitėliam. Jau turi pastatę šaunų trijų aukštų namą — jaunųjų kultūros centrą...

Irgi kalifornietė, draugė mieloji Ona Pukienė šypso.

—Kaip besijaučiate, Onute Pukiene? Privargot belakstydam, besukubėdam? Gal jau rūpi greičiau namo?

—O, namai neišbėgs. Kad

ir pavargdavau, vistiek dar norėtusi ilgiau po gimtąją Lietuvą paviešėti. Buvom savo namiškių, giminių aplankyti. Davė mums automobilį Volgą, gerą vežėją... Susėdom mes trys: Sofija Masienienė, Elbieta Kanaplienė ir aš — ir nudimėm visos trys nuo to paties krašto, apie Uteną. Gražu tenai, dar geriau negu Kalifornijoje. O jums daug gerų dienų nuo Repečkos Petro, Mokslaveckienės, nuo Zikšų, Demencio, Petravičienės, Levanų.

—Dėkui, dėkui! Nuomanęs visiem jiems širdingų linkėjimų! Aš tą gražiąją Kaliforniją dažnai vaizduoju. Kaip ten miela buvo paviešėti 1946 metais!..

Pasikalbam vėl su Juozu Miliausku iš Makiž rąks, prie Pittsburgho. Padavė savo parašytą iškarpą iš "Laisvės".

—Čia šis tas iš mūsų kolonijos istorijos. Mūsų buvusią šelpimo organizaciją APLA (Aukščiausia prieglauda lietuvių Amerikoje) apvogė nacionalistai sukčiai. Dingo keli tūkstančiai... Tai turi įeiti į istoriją. Tai baisi gėda, tokia vagystė!

Floridietis Kazys Tamošiūnas vėl gražiai mane nusėso artistė, dirba cirke. Pukiai jai sekasi.

—Matyk! Tai ji, kaip ir tamstelė, menininkė, aktorė! Kaip gražu! Tamstos abidvi su drauge Ventiene, matau "Laisvėj", dažnai ir šauiniai pasirodote su dainomis, su teatru. Ir Tamstos abidvi taip gražiai atrodot! Tiesiog, jaunatvės dvasia nuo jūsų dvelkia!

Prieina kalifornietis, drg. Mykolas Jagminas. Anądien su juo susipažinom. Labai labdaringai nusiteikęs. Norėjo dar labiau apdovanoti savo gimtąją Kuršėnų miestą.

—Na, kaip draugas Jagminai? Apdovanojot savo Žemaitiją, kaip žadėjot?

—Taip, galima sakyti. Nusitarė gauti autobusą, mano vardą padėti. Didelis būrys buvo suėjęs, ėmė fotografijas, juostom mane apkabinėjo, apraišiojo, gėlėmis apkrovė... Kretingoj irgi buvau, ten palikau net ir savo riešinių laikrodį ir čemodaną visą su daiktais. Man lengviau bus namo grįžti, nereikės tasytis...

—Ai koks Tamsta mielas, geraširdis patriotas, gimtojo krašto mylėtojas! Palm Springs — Kalifornijoje gyvenate, tai gal neperžolė nuo Losanželo.

—75 mylios į rytų pusę. Labai ten šilta ir sausa, sveikas klimatas. Ten vis turčiai įsikūrę. O aš per eilę metų statyboj verčiaus. Stačiau namukus, katedžiūs, sodeliais, gėlėmis ap rūpinau. Ir pardavinėdavau. Aš nebejaunas, nekoks sveikatininkas, o giminių čia neturiu, tai aš geriau savo gimtąją tėviškę padėsiu atstatyti. Jau nuo daug metų aš vis ką ten siųsdavau. Ne kokiems žulikam spekuliantam, bet darbo žmonėm broliam žemaitėliam. Jau turi pastatę šaunų trijų aukštų namą — jaunųjų kultūros centrą...

Irgi kalifornietė, draugė mieloji Ona Pukienė šypso.

—Kaip besijaučiate, Onute Pukiene? Privargot belakstydam, besukubėdam? Gal jau rūpi greičiau namo?

—O, namai neišbėgs. Kad

ir pavargdavau, vistiek dar norėtusi ilgiau po gimtąją Lietuvą paviešėti. Buvom savo namiškių, giminių aplankyti. Davė mums automobilį Volgą, gerą vežėją... Susėdom mes trys: Sofija Masienienė, Elbieta Kanaplienė ir aš — ir nudimėm visos trys nuo to paties krašto, apie Uteną. Gražu tenai, dar geriau negu Kalifornijoje. O jums daug gerų dienų nuo Repečkos Petro, Mokslaveckienės, nuo Zikšų, Demencio, Petravičienės, Levanų.

—Dėkui, dėkui! Nuomanęs visiem jiems širdingų linkėjimų! Aš tą gražiąją Kaliforniją dažnai vaizduoju. Kaip ten miela buvo paviešėti 1946 metais!..

Pasikalbam vėl su Juozu Miliausku iš Makiž rąks, prie Pittsburgho. Padavė savo parašytą iškarpą iš "Laisvės".

—Čia šis tas iš mūsų kolonijos istorijos. Mūsų buvusią šelpimo organizaciją APLA (Aukščiausia prieglauda lietuvių Amerikoje) apvogė nacionalistai sukčiai. Dingo keli tūkstančiai... Tai turi įeiti į istoriją. Tai baisi gėda, tokia vagystė!

Floridietis Kazys Tamošiūnas vėl gražiai mane nusėso artistė, dirba cirke. Pukiai jai sekasi.

—Matyk! Tai ji, kaip ir tamstelė, menininkė, aktorė! Kaip gražu! Tamstos abidvi su drauge Ventiene, matau "Laisvėj", dažnai ir šauiniai pasirodote su dainomis, su teatru. Ir Tamstos abidvi taip gražiai atrodot! Tiesiog, jaunatvės dvasia nuo jūsų dvelkia!

Prieina kalifornietis, drg. Mykolas Jagminas. Anądien su juo susipažinom. Labai labdaringai nusiteikęs. Norėjo dar labiau apdovanoti savo gimtąją Kuršėnų miestą.

Fičburgo. Įdomios, mielos draugės. Prisimenu jų kolonijų veikimą, — šaunių būvų draugų, gerų veikėjų... deja, laiko bėgis ir aplinkybių pasikeitimas veikimą sumažino. Senesnieji vistiek kruta, kiek kas gali. Kaip gražu, kaip kilnu, kaip malonu! Geriausių sėkmių visiems, geriausios sveikatos ir nuotaikos!

Jonas Siurbas — geras sportas. Pavėdėjo nuosėdai, paskūst ir nufotografavo. Sako, tai spalvota esanti kamera.

—Šitaip? Na, broliuk, tai tu man atsiųsk bent vieną, kai išryškinsi.

—Gerai, atsiųsiu.

Na, atsiveikinu padrikai, kas arčiau. Likite visi sveikučiai! Gaila skirtis, ištikro! Jonas Siurbas paguodžia:

—Aš juk dar užsilieku čionai, dar pasimatysime. Aš ir pas tave atvažiuosiu, kas čia tokio?

—Puiku, Jonuk, lauksiu.

Vilnius Jonas Kaškaitis

Worcester, Mass.

Iš LSDD moterų veiklos

Moterų veikimo skyriaus birželio mėnesio susirinkimas tikrai buvo jauskus. Komiteto ir komisijų reportas buvo džiugus. Du įvykė birželio mėnesį parengimai — turistams į Lietuvą išleistuvės ir pietūs Olympia parke — buvo visapusiai sėkmingi.

Raportuota, kad jau baigiama dekoruoti klubo patalpas ir kai kas gražinama viršutinė salė.

Daug abelnei kalbėta, planuota ateinančio didžiojo 3 dienų parengimo "Field Day" reikalais. Šis parengimas įvyks rugsėjo 2, 3, 4 dd. Olympia parke. Kiekviena diena turės skirtingas programas. Bus išduota 13 vertingų dovanų.

"Field Day" tikietų platinimui prašom visų tautos. Tikietus galima gauti pas M. Petkūnienę, arba pas klubo darbininkus.

Kartu noriu priminti namams, skaitlingai dalyvaukite liepos 27-tą susirinkime, nes bus daug svarbių reikalų aptarimui.

M. S.

Londonas. — Dalis pėsčiųninkų jau pasitraukė iš Kuaito. Bet prie Irako sienos vis dar yra anglių tankų daliniai. Taipgi Persijos įlankoje yra anglių laivai, nuo kurių parašutinkai gali greitai pribūti į Kuaitą.

—O, tai lengva. Eime kartu: už kelių minučių ir grįžome. Nejom abudu, blanką išpildžiau jau čia pat. Na, apsidžiaugs Juozas Kairio brolis, gavęs 25 rublius dovanų.

Draugas Antanas Gabėnas, inžinierius, vėl gražiai pakartojo labai nuosirdžius linkėjimus nuo brolio Tado, nuo Rainių Povilo ir Adelės... nuo Bimbos Antano, Mizaros Rojaus, Sasnos ir Jono.

—Perduokite nuo manęs šiltus, net karštus linkėjimus jiems visiem sveikiems, — ir padėką už tokį miela draugiškumą. Dažnai dažnai aš juos menu ir minėsiu.

Klausiu Julės Lazauskienės, kaip kruta Jonas Lazauskas, sakau, — anais metais vis mudu kartu su Jonu būdavom ir kambary ir autobuse sėdėdavom. Geras žmogus, geras draugas Jonas Lazauskas — ir geras aktorius, gabus džiukas.

Detroitietė draugė Elena Labanauskienė tapo mano nauja pažįstama, kaip ir draugė Bronė Kalušienė iš

Los Angeles, Calif.

Ivykiai ir veikla

B. Šilingienės sumanymu, gelbstint L. & M. Peters, E. Sleseriūnienei ir Demenciams, liepos 2 d. įvyko sambūris Griffith parke, su gausiais ir skoniniais užkandžiais.

Ivykio tikslas: pagerbti draugų Demencių sūnų Gilbert ir šeimą, kurie šiuo tarpu svečiuojasi ir gėrisi Kalifornijos gamta. Taipgi M. ir J. Alvinus, leidusius vakacijas ir aplankiusius gimines ir draugus rytinėse valstijose. Sugrįždami, neapmiršo aplankyti ir senų Los Angeles draugų, su kuriais susipažino čia gyvenant, pirm išvykimo į San Francisco. Teko nūgristi, kad gal jie apsigyvens Yu-kaipoj, nes d. Alvinui San Francisco klimatas esąs per aštrus sveikatos atžvilgiu. Smagu būtų juos turėti arčiau prie Los Angeles, nes, kaip dar būtų visuo-

menininkai, paremtų veikloj ir Los Angelečius. Skaitlinga buvo išvyka, ir visi smagiai praleido laiką, už ką rengėjoms didelis aciu. Liko ir pelno, kuris paskirtas "Vilniai".

Susirinkimai

Liepos 9-tą laikyta LDS 35 ir LLD 145 kuopų susirinkimai. Finansų sekr. M. Pukis, kaip visada, pateikė teigiamą raportą iš 35 kp. stovio ir žymėjo, kad yra du ligoniai, kuriems velinu greit susveikti. Kalbėta apie centro valdybos finansiniame raporte įvykių klaidą. Pasirodė, kad mūsų sekr. savo apdirumu išklaidą klaidą viešumom, kuri vėliau buvo atitaisyta.

Iš LLD 145 kp. veiklos fin. sekr. J. A. Dementis raportavo, kad kuopa tvarkingai veikia ir išdais, buvęs pradėjęs šluoti, atsi- stojo ant tvirtesnių kojų, nes išplaukus nuo paskutinio parengimo sustiprino. Pasirodė, kad Sveturgimių Gynimo komitetui vėl aukota \$15, ir iš pašalinių surinkta \$10, viso \$25. Už tai reikiama d. Demencių smagiai paploti per petį už jo pastangas šiam vertingam tikslui, taip pat neužmiršta jį ir "People's World".

Pasiūlyta surengti kokią pramogą ir, jei liktų pelno, išpirkti negalimus parduoti "Vilnius" tikietus, bet nerado pritarimo.

Nutarta turėti kitą išvažiavimą—gegužinę 27 d. rugpičio Arroyo Seco parke. Sekantis susirinkimas įvyks rugsėjo 10 d. tuo pa-

čiu laiku ir toje pačioje vietoje.

"People's World" piknikas

Liepos 16 d. Kroatų darže įvyko tarptautinis piknikas. Nors "People's World" vaidina svarbią rolę darbininkų gyvenime ir liečia gyvybinius klasių kovos dėsnius, vienok publikos atsilankė mažiau, negu prieš porą savaičių įvykusiame Sveturgimių gynimo komiteto piknike — tai stebėtina. Buvo turininga ir graži programa iš dainų, muzikos ir šokių.

Žymiausia buvo Pearl Whitelow, — žavėjančių balsu solistė negrė. Žydų choras ir pora jaunųjų paauglių šokėjų, kurie savo jaunystę ir pusiau klasiškais šokiais maloniai nutiekė publika.

Pirmininkavo sena kovotoja, "P. W." Los Angeles skyriaus direktorė Charlotte Bess. Vyriausiu kalbėtoju buvo Ben Margolis, advokatas, kuris gina valdžios persekiojamus kovotojus už teisę gyventi. Kalbą siejosi su Teisių biliu, prieš kurį, kaip kalbėtojas sakė: nuo pat jo įsteigimo vienokiu ar kitokiu būdu kovojo turčių klasė, pradedant federalistais, kad palaikyti status quo. Dabar gi, keičiantis pasaulio padėčiai rankos mostelėjimas "nebestojasi kūnu" kaip pirmiau. Už tai ta kova aštrinama ir pagaliau griebiama pačių kraštutinybių, kad visai sunaikinti Teisių biliu, kal nulegalizavus Komunistų partiją, o vėliau ir liberališkas organizacijas. Tačiau istorija yra pilna kovų už progresą, kurių buvo laimėtos; laimėjome ir dabar! Bet reikia neatlaidžiai kovoti! — sakė kalbėtojas.

Pasibaigus programai, publika pasitenkinusiai leidžia laiką iki vėlomos. Sykiu buvo bazaras ir knygų išpardavimas.

Būtų žingsnis pirmyn

Numatoma, kad bus atšauktas Kalifornijos valstijos patvarkymas, kuriu vadovaujantis nepiliečiai neturi teisės į valstijos senatvės pašalpą (security), už ką stoja ir gubernatorius Brown. Dalykas randasi valstijos seimely, nuo kurio priklauso nepiliečių likimas. Tai būtų žingsnis pirmyn, už kurį Sveturgimių Gynimo komitetas ir kitos progresyvos organizacijos griežtai kovojo.

Pas Bernotus svečiuojasi iš San Francisco M. Baltionytė. Velinu jai smagiai praleisti laiką.

Sakalių žemaitis

Bridgeville, Pa.

GERAI VEIKIA LDS

157 KUOPA

Liepos 9 d. LDS kuopa turėjo pikniką pas savo jauną narį George Bambauską. Jis įsigijo namelį, kur yra sodas, daug gražių lapuočių medžių. Jis ir suteikė piknikui vietą.

Piknikui diena pasitaikė graži. Suvažiojo nariai ir simpatikai su šeimomis. Turėjome svečių ir iš Pittsburgho, atvyko Imbrazi, Karsoakai, Zienkienė ir Ona Remeikienė.

Pikniko gaspadinės Bambauskienė ir Paich paruošė skanaus maisto. Narės

atsigabeno ir namie gaminoto skanaus maisto, kaip tai: Bambauskienė kugelių, Uršulė Paich — salotų, blynų, varškės ir kitokio maisto, M. Savukaitienė — aviečių, Stella Woodall — didelį tortą ir dar kelios narės kitokio maisto. Taigi, visi ir visos linksmai leido laiką.

Buvo skirta ir dovana \$50, kurią gavo jauna kuopos narė studentė.

Prie gerimų dirbo George Opeka, kasininku buvo St. Paich. Kuopa yra dėkinga visiems ir visoms, kurie dirbo ir aukojo, už atsilankymą ir Bambalauskams už vietą.

LDS 157 kp. yra nedidelėje lietuvių kolonijoje, bet ji gerai gyvuoja, nariai sutinka, vieni kitų pažvalgas gerbia. Kuopa jau turi 45 narius, daugumoje jaunos žmonės.

Prie kuopos išauginimo daug dirbo Uršulė Paich. Kada ji į kuopą atsikėlė, tai tebuvo dar tik 9 nariai. Ji įrašė savo dukteris, žentus, anūkus ir daug kitų lietuvių. Garbė jai už energingą darbą.

Dabar LDS 157 kp. valdybą sudaro jauni žmonės. Pirmininkė yra Dene Weir, užrašų raštininkė — Helen Opeka, finansų — Stella Woodall, kasininkas — St. Paich.

O. R.

Maynard, Mass.

APIE KATALIKŲ PARAPIJAS

Čia yra dvi katalikų bažnyčios su keturiais kunigais, Viena yra vadinama lenkų, bet iš tikrųjų yra sulenkėjusių lietuvių, o antara — airių. Bet kiek čia yra airių, tai galima būtų suskaičiuoti ant rankų pirštų.

Čia daugiausia yra italų, francūzų ir lietuvių. Šitie "airiai" užlaiko tris kunigus ir visi trys važinėja geromis mašinomis. Pirmiau užtekėdavo vieno dešimtuko, kad pasiųsti savo maldą dievui. Pirmiau tam tikri kunigai paskirti kolekto-riai rinkdavo tuos dešimtukus. Bet kunigai nužiūrėjo, kad kai kuris dešimtukas nukrinta į kolekto-rius kišenę. Tada įtaisė prie įėjimo durų tokią dėžutę, kad eidamas pro ją turi įmesti "kvoderiuką." Reiškia, kainą paklė nuo dešimtuko iki kvoderiuko.

Kunigai mato, kad ne visi meta kvoderiukus, tai jie sumanė kitaip: atspausdino mažus vokelius su kožno sekmadienio data. Šitie vokeliai yra perskirti į dvi dalis. Vienoje pusėje dedami kvoderiukai ir ji pažymėta 25c, o kitoje pusėje jau auka kunigui ir ji turi būti ne mažesnė 5c. Šituos vokelius prisiunčia visai šeimai. Pavyzdžiui: vyrui ir žmonai (atskirai), o jei yra suaugusių vaikų, kurie dirba, tai ir jie gauna vokelius. Tie vokeliai yra serijomis sunumeruoti ir tie numeriai yra pridėti prie parapijos vardo ir adreso pas kunigą knygoje.

Jeigu praleidai nors vieną sekmadienį per metus, tai jau kunigai ir žino, kiek tu nuo jo "nuvogei," nes vokelis su tavo numeriu negrįžo. Jeigu tik vyrras ir žmona eina bažnyčion, tai jiems kainuoja ne mažiau kaip 60c savaitę, o kur kitai nepaprasti mokesčiai — mėnesinės, kaledinės ir vėlykinės rinkliavos! J. G.

Pas Bernotus svečiuojasi iš San Francisco M. Baltionytė. Velinu jai smagiai praleisti laiką.

Sakalių žemaitis

Bridgeville, Pa.

GERAI VEIKIA LDS

157 KUOPA

Liepos 9 d. LDS kuopa turėjo pikniką pas savo jauną narį George Bambauską. Jis įsigijo namelį, kur yra sodas, daug gražių lapuočių medžių. Jis ir suteikė piknikui vietą.

Piknikui diena pasitaikė graži. Suvažiojo nariai ir simpatikai su šeimomis. Turėjome svečių ir iš Pittsburgho, atvyko Imbrazi, Karsoakai, Zienkienė ir Ona Remeikienė.

Pikniko gaspadinės Bambauskienė ir Paich paruošė skanaus maisto. Narės

atsigabeno ir namie gaminoto skanaus maisto, kaip tai: Bambauskienė kugelių, Uršulė Paich — salotų, blynų, varškės ir kitokio maisto, M. Savukaitienė — aviečių, Stella Woodall — didelį tortą ir dar kelios narės kitokio maisto. Taigi, visi ir visos linksmai leido laiką.

Buvo skirta ir dovana \$50, kurią gavo jauna kuopos narė studentė.

Prie gerimų dirbo George Opeka, kasininku buvo St. Paich. Kuopa yra dėkinga visiems ir visoms, kurie dirbo ir aukojo, už atsilankymą ir Bambalauskams už vietą.

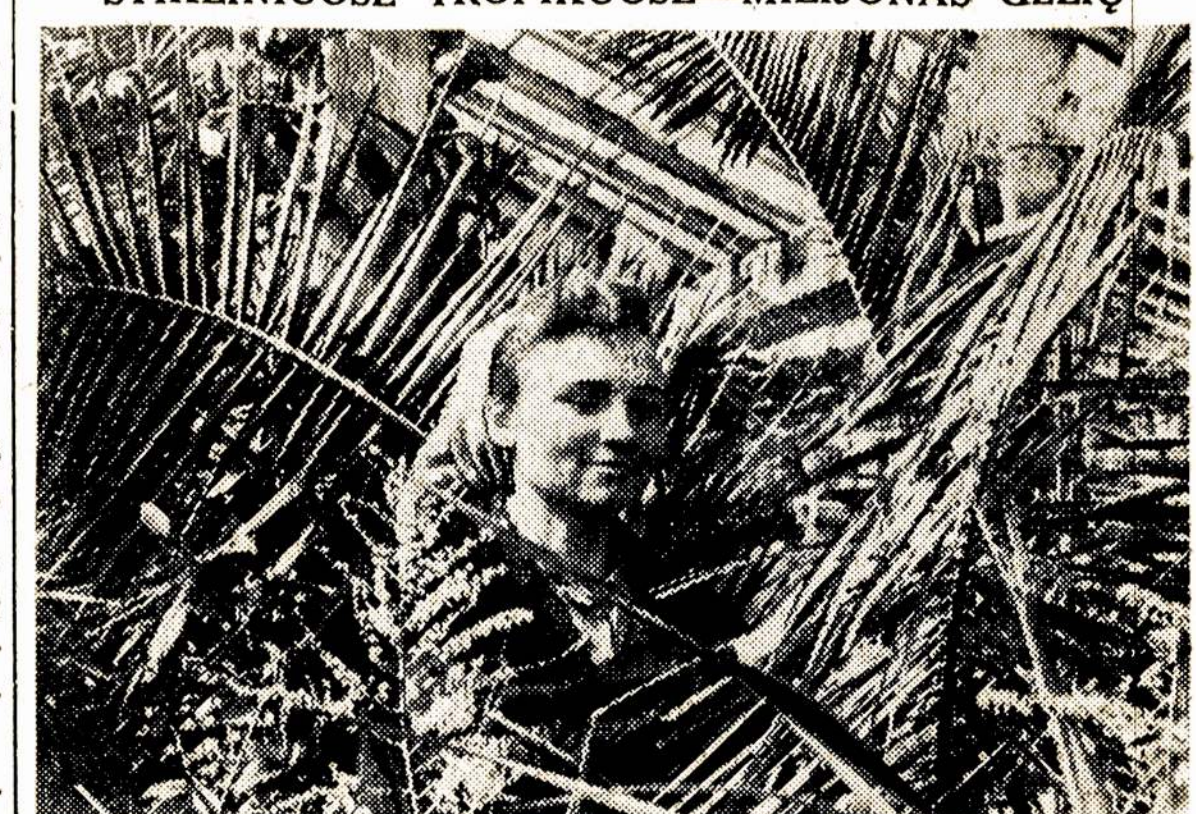
LDS 157 kp. yra nedidelėje lietuvių kolonijoje, bet ji gerai gyvuoja, nariai sutinka, vieni kitų pažvalgas gerbia. Kuopa jau turi 45 narius, daugumoje jaunos žmonės.

Prie kuopos išauginimo daug dirbo Uršulė Paich. Kada ji į kuopą atsikėlė, tai tebuvo dar tik 9 nariai. Ji įrašė savo dukteris, žentus, anūkus ir daug kitų lietuvių. Garbė jai už energingą darbą.

Dabar LDS 157 kp. valdybą sudaro jauni žmonės. Pirmininkė yra Dene Weir, užrašų raštininkė — Helen Opeka, finansų — Stella Woodall, kasininkas — St. Paich.

O. R.

STIKLINIUOSE TROPIKUOSE—MILIJONAS GELIŲ

Čia amžinai pavasaris. Lapoja puikuoliai fikusai, stiebiasi krūmingos hortenzijos, malonų aromata skleidžia ciklomenas ir baltos kaip sniegas kalijos. Kol Vilniaus aikštėse ir skveruose pavasaris dar tik želdina žaliąjį rūbą, miesto apželdinimo gėlynuose jau ruošiamasi "evakuacijai". Milijonas gėlių, išaugintų šiltnamiuose, perkeliama į miestą. Pukūs gėlynų audiniai, kaip visada, puošia Lenino, Černiachovskio, Petro Cvirkos, Gedemino ir stoties aikštes, gatves, kiemus darželius.

Nuotraukoje: miesto apželdinimo tresto šiltnamių kombinato gėlininkė Irena Sinkevičiūtė parenka gėles miesto papuošimui.

Klaipėdoje nukrito meteoritas

Šių metų kovo 19 d. Klaipėdoje nukrito meteoritas. Šio įvykio liudininkas pilietis A. Zolotovas, inžinierius-elektrikas, štai ką pasakojo:

"I mano butą kovo 19 d. apie 18 val. per langą įkrito akmuo. Aš pamaniau, kad jį kas nors įmetė, ir išbėgau į balkoną. Gatvėje buvau labai daug žmonių, kurie buvo išėję pasivaikščioti, kaip paprastai sėkmadienį. I mano klausimą, kas įmetė akmenį, jie atsakė, kad akmenis niekas nemetė ir kad daugelis iš jų girdėję keistą švilpesį, tarytum būtų pabūko švedinys pralėkęs. Grįžęs į kambarį, pakėliau akmenį. Jis buvo dar šiltas. Lango dvigubose stiklose švietė apvalios skylės. Stiklai neišbyrėjo, o tik sušilo plyšiais, išsidėsčiusiais spinduliškai aplink skylės. Nuostabos paveiktas, akmenį kartu su laišku pasiunčiau "Tarybinės Klaipėdos" laikraščio redakcijai, norėdamas sužinoti, iš kur šis akmuo nukrito."

"Tarybinės Klaipėdos" laikraščio redaktorius šį akmenį persiuntė LTSR Mokslų akademijos Geologijos ir geografijos institutui. Atlikus pirminį tyrimą, pasirodė, kad šis dangaus kūnas yra akmeninis anglingas chondritinis meteoritas. Jo svoris 0.276 kg, ilgis 10.61 cm, plotis 7.91 cm, storis 4.51 cm. Meteorito paviršius padengtas plona susilydžiusia pluta, kurios storis įvairiose dalyse skirtingas.

Meteoritai krinta į Žemę iš tarplanetinės erdvės. Jų dydžiai svyruoja nuo milimetro dalių iki kelių metrų skersmens ir svoris — nuo tūkstantųjų gramų dalių iki dešimčių ir daugiau tonų. Pats didžiausias meteoritas, kuris išliko nesuskilęs, surastas 1920 m. Pietvakarių Afrikoje. Jis buvo pavadintas vardu Goba ir svėrė 60 tonų. Antaras pagal dydį meteoritas 1818 m. buvo aptiktas Grenlandijoje. Jis svėrė 33.2 t. Šie abu meteoritai yra geležiniai. Iš viso žinoma apie 30 meteoritų, sunkesnių už toną. 1947 metų vasario 12 d. RTFSR Pamario krašte nukrito Sichote-Alinio meteoritas, suskilęs į daugybę gabalų. Bendras visų gabalų svoris vertinamas maždaug 100 tonų.

Meteoritai skirstomi į tris klases: geležinius, geležinius - akmeninius ir akmeninius. Tačiau galima suskirti nenutrūkstamą perėjimą nuo vienos klasės į kitą. Būdingas meteoritų bruožas yra kampuota forma su stilygintais kampais, susilydžiusia pluta, dengianti meteoritą plona žievele, taip pat duobelės, tarytum išpaudimai, vadinami regmagliptais arba piezogliptais. Pluta paprastai būna tamsiai pilkos (kartais beveik juodos arba, atvirkščiai, šviesiai pilkos) spalvos su melsvai violetiniu atspalviu geležinių meteoritų ir rusvų — akmeninių meteoritų. Lūžyje akmeninių meteoritų spalva būna pelenų pilkumo, rečiau juoda arba balta. Dažnai pastebimi baltos spal-

vos nikelingos geležies ir bronzinės - geltonos spalvos geležies sulfido įtarpai bei plonos tamsiai pilkos, beveik juodos gyslos. Daugelis meteoritų, išskyrus kai kuriuos akmeninius, pasižymi magnetinėmis savybėmis ir veikia kompasų rodyklę. Kartais pasitaiko beveik taisyklingos formos, pavyzdžiui, kūgio arba daugiakampio pavidalo stambiaus kristalo pavidalo meteoritų.

Meteoritai paprastai gausu pavadinimus pagal gyvenamąsias vietas, kuriose ar netoli kurių jie nukrito.

Labai dažnai vienu metu krinta meteoritų grupė, susidedanti iš kelių tūkstančių vienetų. Tokie grupiniai kritimai vadinami meteoritų lietumi ir yra laikomi vienu meteoritu. Jie išsibarsto dešimtis kvadratinų kilometrų plote, kuris turi elipsės formą.

Meteoritų vadinamas ant Žemės iš tarplanetinės erdvės nukritęs kūnas. Tuo tarpu erdvėje tas kūnas vadinamas meteoru. Vadinasi, tarplanetinėje erdvėje egzistuoja ne meteoritai, o meteorai. Skrodami atmosferą, dangaus kūnai smarkiai pasikeičia, ir, nukritę ant žemės, jie jau turi kitą išvaizdą, palyginus su ta, kurią turėjo prieš įsiverždami į atmosferą.

Meteorai kelia iki 40 kilometrų per sekundę. Kadangi Žemė juda aplink Saulę 30 kilometrų per sekundę greičiu, meteorito susidūrimo su Žeme momentu santykinis greitis gali pasiekti 70 kilometrų per sekundę. Tačiau didžiausi meteorai juda aplink Saulę ta pačia kryptimi, kaip ir Žemė. Todėl dažniausiai jie pasiveja Žemę arba smogia į ją iš šono. Tuo atveju jų greitis nebūna didesnis kaip 20-30 kilometrų per sekundę. Bet ir šis greitis dešimtis kartų didesnis už artilerijos sviedinių greitį. Kūnas, kuris lekia 4 kilometrų per sekundę greičiu, susidūręs su kitu kūnu, sukelia milžiniškos jėgos sproginą. Todėl meteoritų kritimas būtų visada lydimas milžiniškos griauančios jėgos, jeigu Žemė nebūtų apsupta atmosferos. Tarytum šarvas atmosfera saugo Žemę nuo meteoritų bombardavimo. Tik didžiausi meteoritai gali prasiveržti pro atmosferos stormę ir nukristi ant Žemės dideliu greičiu.

Jau 150 kilometrų aukštyje, nors oras ten milijoną kartų retesnis, negu jūros lygyje, meteoras patiria stipriausią pasipriešinimą. Jam skverbiantis žemyn, oro poveikis tampa stipresnis. Meteoras įkaista iki kelių tūkstančių laipsnių, ryškiai šviečia, o jo paviršius audringai garuoja. Užpakalyje tokio meteorito pasilieka dūmų debesys — smulkiausios dulkės. Pradinis jo greitis pamažu mažėja. Paprastai meteorai užsideda 120-130 kilometrų aukštyje ir užgesta 80 km aukštyje, kur yra ypač atšalusio oro sluoksnis, kurio jie pramušti neįveikia.

Daugelis meteoritų patiria tokį stiprų oro stabdymą, kad maždaug 25 km aukštyje viršum Žemės ir žem-

miau pilnai netenka savo pirminio greičio. Ta sfera, kurioje meteoras netenka kosminio greičio, vadinama stabdymo sritimi. Neteke kosminio greičio, meteorai nustoja griauančios jėgos. Ir tarplanetinės erdvės kūnai krinta, veikiami svorio jėgos, beveik vertikaliai į Žemę.

Bekrisdami žemiau stabdymo srities, meteoritai sušpėja tiek atšalti, kad tuojau po kritimo jie būna vos šilti arba karšti, tačiau neįkaite, kaip daugelis galvoja. Taip yra todėl, kad meteorai skrenda per atmosferą kosminiu greičiu vos keletą sekundžių. Per tokį trumpą laiką nesusįja įkaisti jų vidus, kur temperatūra lieka artima nuliui. Įkaista, verda ir garuoja tik paviršiniai sluoksniai, kuriuos visą laiką nupučia oro slėgimas. Perėję per viršutinius troposferos sluoksnius, kurių temperatūra lygi — 50°, meteoritai, tiksliau jų paviršiai, labai ataušta. Todėl jie negali sukelti gaisro ir ant labai greit užsidegančių daiktų nukritę. Žinoma daug atvejų, kai meteoritai pataikydavo į šiaudus, bet net jų neapdeginavo.

Tačiau, kai meteoras turi milžinišką masę, jis, krisdamas į Žemę, turi kosminio greičio likutį. Tuo atveju meteoritas sukelia galingą sproginą. Tačiau tokie atsitikimai pasitaiko labai retai, ne dažniau kaip kartą per tūkstantį metų.

Meteoritai turi labai didelę mokslinę vertę. Meteoritai yra vienintelė kosminė medžiaga, prieinama visų sapusiškiams ir betarpiškiems tyrimams.

Pagal mokslininkų skaičiavimus, kiekvienais metais visame Žemės rutulyje nukrinta ne mažiau kaip tūkstantis meteoritų. Tuo tarpu per metus visose pasaulio šalyse tesurandami 4-5 meteoritai. Meteoritų, nukritusių toli nuo gyvenamų vietų, surasti neįmanoma.

Lietuvoje tesurasti keli meteoritai. 1877 m. birželio 17 d. nukrito Jodzie meteoritas, 1908 m. gegužės 25 d. — Novyj Projekt, 1929 m. vasario 9 d. Lietuvos teritorijoje pasiekė Žemę Andrioniškio meteoritas, o 1933 m. vasario 2 d. susilaukėme Žemaitkiemio meteorito.

Šiais metais kovo 19 d. nukritęs meteoritas papildė pasaulio meteoritų kolekciją dar vienu įdomiu egzemplioriumi. Šis Klaipėdos meteoritas įdomus pirmiausia tuo, kad jis yra turtin gas amorinės anglies. Jo mineraloginė - petrografinė sudėtis artima Žemės viršutinių sluoksnių sudėčiai. Šitokie meteoritai reti kolekcijose. Jie labai vertinami, nes iš jų aiškėja, kad dangaus kūnų sudėtis artima mūsų Žemės sudėčiai.

A. Gaigaldis

\$392,000 UŽ VIENĄ PAVEIKSLĄ

Londone pardavė Goya nupieštą kunigą iškėčio Wellingtono paveikslą už \$392,000. Paveikslas yra 20 per 25 colius. Wellingtonas vadovavo anglų jėgoms prie Waterloo, kur buvo nugalėtas Napoleonas. Goya — ispanas artistas, gyvenęs 1746-1828 metais.

Kairas. — Arabų lyga priėmė į savo sąjungą Kuwaitą, nors prieš tai Irakas protestavo.

Cleveland, Ohio

ANELĖ GINIUS PALAIDOJUS

Liepos 10 dieną Yucaipa, Kalifornijoje, mirė Anelė Ginius. Kadangi jie daug metų anksčiau gyveno Clevelande, o, be to, čia gyvena ir jos brolis Stasys Ivanauskas, sesutė Mačionienė ir nemažai tolimesnių giminių ir draugų, tai buvo čion parvežta ir liepos 15 d. palaidota.

Clevelandiečiams Anelė daugiau žinoma kaip Tu-mosionienė. Tai buvo jos pirmojo vyro pavardė. Jam mirus, ji ištekojo už Juozo Giniaus ir netrukus persikėlė gyventi į Kaliforniją. Ten išgyveno virš 10 metų.

Anelė buvo dailės mylėtoja. Choras bei meno grupės buvo jos mėgiamiausios draugijos. Bet neatsiliko ir nuo visų kitų pažangių organizacijų bei mūsų spaudos rėmėjų. Buvo ilgametė "Vilnės" skaitytoja.

Velionė dar jaunutė būdama pasirinko sau progresą kelią ir juo žygiavo iki pat gyvenimo saulėleidžio (74 metų amžiaus). Net ir mirdama tų progreso įstai-gų neužmiršo. Ji paliko tokią testamentą. \$25 "Laisvei," \$25 "Vilniai" ir \$50 Clevelando Moterų klubui.

Mat, velionė nors virš 10 metų čia negyveno, bet klubo narysė visą laiką palaikė. Nežiūrint, kad jie čia daug metų negyveno, bet nebuvo vietos draugų bei draugių užmiršta. Gana skaitlingai atsilankė suteiktai jai paskutinį patarnavimą. Draugė V. Daraškienė pasakė nuo moterų klubo atsisveikinimo kalbą, o man teko kiek plačiau apie jos gyvenimą ir nuveiktus darbus pakalbėti ir palinkėti jai amžinos ramybės.

J. Žebrys

Detroit, Mich.

Prašome įsitęmyti visus pažangiuosius lietuvius, kad sėkmadienį, liepos 30 dieną, įvyks Spaudos piknikas. Jis bus Urbantienės darže, Beechmut Grove, pa-lei Middlebelt Rd., Inkster, Mich.

Prašome visus įsitęmyti, kad visas pelnas nuo šio pikniko eis mūsų spaudai tvirtinti. Taigi dalyvaukite visi. Čia sutiksime daugelį savo pažįstamų, draugų, bičiulių, kurių atvyks ne tik iš Detroito, o ir iš apylinkės. Dalyvaus draugų ir iš Čikagos.

Draugai, kurie turi automobilius, bandykite atvežti į pikniką tuos, kurie neturi automobilių.

Visi mielai kviečiami dalyvauti.

N. Astrauskienė

Pasaulyje augins daugiau kviečių

Jungtinės Tautos, N. Y. — Jungtinių Tautų pareigūnai surinko žinių, kad 1961 metais pasaulyje bus išauginta kviečių apie 4,500,000 tonų daugiau, kaip 1960 metais. Pereitais metais buvo išauginta 36,700,000 tonų.

Kviečiai užima pirmąją vietą žmonių grūdiniame maiste po ryžių. Jie dera visose pasaulio dalyse, bet daugiausiai jų užauginama Kanadoje, Jungtinėse Valstijose, Tarybų Sąjungoje, Dunojaus upės slėnio valstybėse ir Australijoje.

Plymouth, Pa.

Mūsų ispūdžiai

Liepos 8 d. patraukėme linkui New Yorko. Oras gražus, Pennsylvanijos žaliuojantys kalnai sudaro puikią panoramą, taip, kad malonu pasižvalgyti važiuojant geru 115-tu keliu. Bet atvažiavus į Newark, N. J., industrinę apylinkę, pasijunti slėgiamas visiškai skirtingos atmosferos, kuri tiesiog dusina iki šiek tiek apsipranti. Maniškė sako, kad jeigu jai čia stuba ir uždyka duotų, tai ji jos neim-tų ir čia negyventų. Tik nuvažiavus į Woodhaven, N. Y., pas mano sesutę Oną ir svogerį Stasį Titanius, kiek geresniu oru atsikvėpėme.

Liepos 9 d. nuvykome į LDS 3-čios apskr. pikniką, kuris įvyko Great Neck, N. Y., Kasmočiūtės sode. Nors piknikas nebuvo didelis, tačiau teko susitikti su savo mieliais draugais ir draugėmis, buvo malonu pasikalbėti ir gražiai, draugiškai dieną praleisti.

Na, o pirmadienio popietę nuvykome į pajūrį. Čia pabuvoję, pasileidome ilgosi salos keliais. Ilgoji sala jau neatpažįstama — nauji keliai ir nauji miestai: farmų, kur seniau daugiausiai bulvės sodindavo, jau beveik nėra.

Antradienio rytą po pusryčių apleidome draugus Titanius ir vykome į New Jersey valstiją, kur taip pat turime giminių ir daug labai gerų draugų. O ši kartą taikėme tiesiai pas draugus Danckevičius, kur seniai buvome užkviesti.

Bet važiuodami per Kearny, N. J., negalėjome pravažiuoti nesustoję pas draugę M. Pakštienę. Dar neįėjus į stubą, d. Pakštienė pastebėjo mus su akių ir veido liūdna išraiška ir, atsakydama į klausimą, kaip einasi, liūdnei atsakė: Mano draugė Marijona Kisieliene mirė, rytoj laidosime, argi jūs dar nežinote?

Mes su nuostaba atsakėme, taip, mes apie tai nieko nežinojome. Taip, ji sėkmadienio rytą, liepos 9, mirė, o štai, va, ir šios dienos

"Laisvėje" jau yra,—Pakštienė mums paaiškino, bet mes antradienio "Laisvės", dar nebuvome matę.

Mums tai tikrai staigmena ir visai netikėtai teko dalyvauti mūsų buvusios geros draugės laidotuvsė. Ir jei namie būtume buvę, tai būtume sužinoję jau po laidotuvių. Gaila mums bendrakeivės, progresyvos ir geros draugės Marijonos Kisielienės.

Draugė M. Kisieliene buvo ramaus būdo moteris, ji su niekuo nesipykdavo; priklausė pažangiose organizacijose ir per daug metų buvo "Laisvės" skaitytoja; taip pat paaukodavo pažangiai spaudai ir kitiems naudingiemis reikalams.

Marijona Kisieliene, po tėvais Kušliutė, mirė apie 70 metų amžiaus. Paėjo, rodos, iš Rokiškio rajono. Amerikoje išgyveno arti 50 metų.

Kadangi Marijona buvo laisvų pažiūrų, tad ir palaidota be religinių apeigų, o už tai tenka garbė jos sūnui Vytautui ir broliui Antanui Kušliui, kad tinkamai pagerbė motinos bei sesers įsitikinimus. Pirm atsisveikinimo prie karsto, laidotuvių vedėjas Šakūnas pakvietė Igną Bėčį pasakyti kalbą. Drg. Bėčis pasakė neilgą bet labai tam tinkamą kalbą. O apie 11 val., vadovaujant Šakūnui, išlydėjo me Marijonos palaikus į

Lindeno kapines. Nors buvo darbo diena, tačiau palydovų buvo 15 automobilių. Tai rodo, jog Marijona gyva būdama turėjo daug draugų.

Prie duobės laidotuvių direktorius pasakė atsisveikinimo žodžius ir užkviėtė palydovus pietų į Harrisono darbininkų svetainę, kur geras pietus pateikė A. ir B. Kušliai, juos paruošė Shimkienė su Josmantiene.

Tik tegalime pasakyti: Amžina atils! Marijonai Kisielienei, o užuojauta tebūna jos sūnui Vytautui, broliui Antanui Kušliui, giminaitei Danei Zuikienei ir visiems artimiesiems!

V. Žilinskas

IŠVYKO Į MASKVĄ

Washingtonas. — Tarybų Sąjungos ambasadorius Michailas Menšikovas išvyko į Maskvą. Orlaukyje korespondentai klausinėjo apie Berlyną ir karo pavojų. Menšikovas sakė, kad turi viltį, jog karo nebus. Bet pridėjo: "Jeigu kas nori nusižudyti, tai kas ji gali sulaukyti?"

NUBAUDĖ DU NACIU

Washingtonas — Nuteisė 12-kai mėnesių sunkių darbų kalėjiman du Amerikos nacių partijos narius — R. Brauną ir R. Gerberį. Prieš kiek laiko jie sumušė 13-kos metų berniuką, kurį ejo pro Rockwell vadovaujamų nacių raštinę.

DETROIT, MICH.

Mirus

Vincui Steponkevičiui

Reiškiame širdiną užuojautą jo žmonai Rožei, sūnui ir jo šeimai, broliams Martinui ir Pranui ir jų šeimoms, seseriai Onai Tamošauskienei ir jos šeimai, pusbroliui Valatkai, gyvenančiam Lietuvoje, broliui Jurgiui ir jo šeimai, gyvenančiam Detrote, ir visiems jo artimiesiems, giminėms ir draugams.

Mes labai apgailestaujame, kad Vincas negalėjo pasiekti savo tikslų aplankyti Lietuvą, mirė Maskvoje, kelyje į Lietuvą. Lai būna jam amžina mūsų atmintis.

LDS 21 Kuopos Nariai

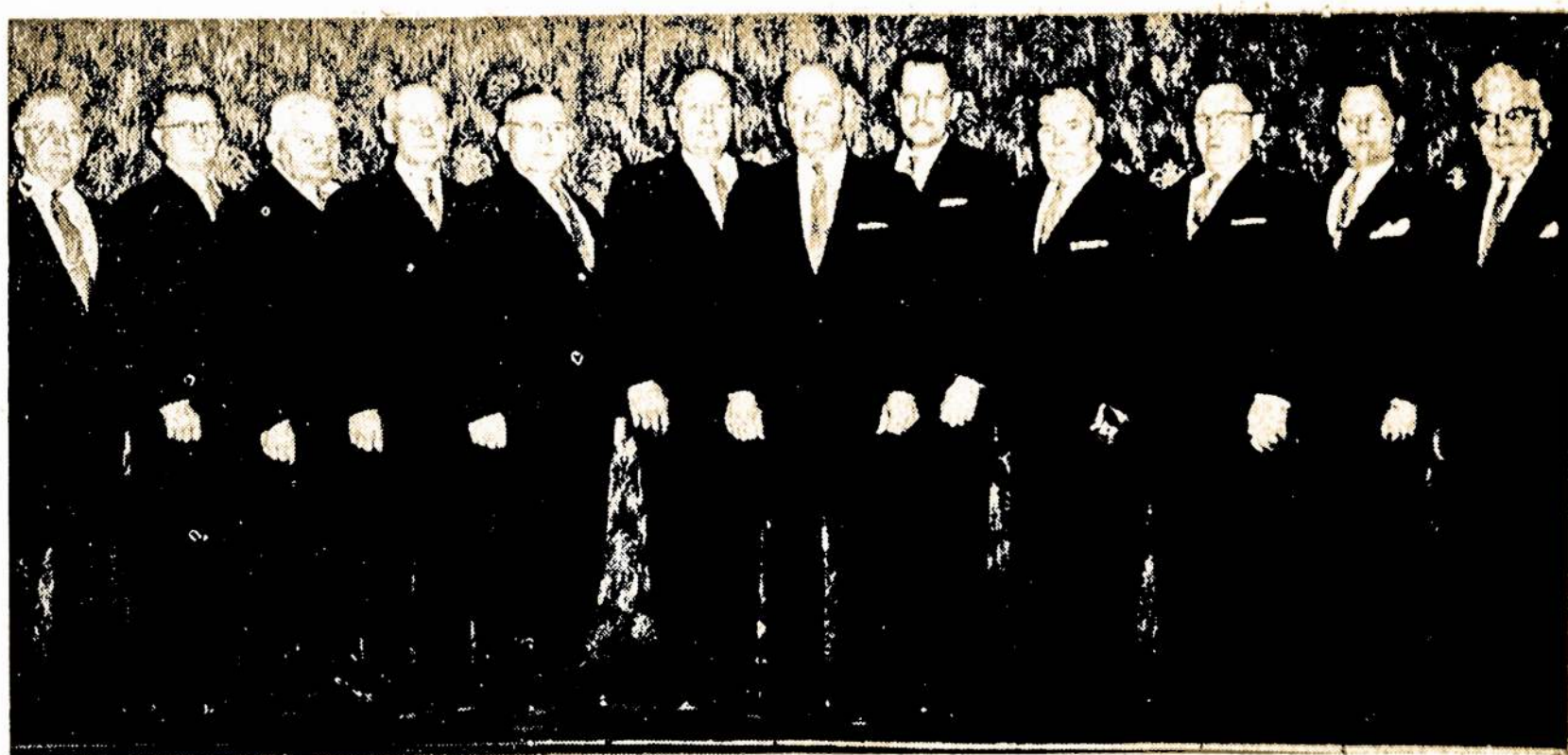
WORCESTER, MASS.

MENININKŲ PIKNIKAS

Rengia Lietuvių Meno Sąjungos Antroji Apskritis

Sėkmadienį, Liepos 30 July, 1 val. dieną

Dainų programą duos Hartfordo Laisvės Choras, Montello Vyrų Dailės grupė ir Montello Trio

Montello Vyrų Dailės Grupė, vadovaujama Al. Potsus

Olympia Parke, Shrewsbury-Worcester, Mass.

Prašome dainos mylėtojus, meną remiančiąją visuomenę iš anksto ruoštis praleisti dieną su menininkais, pasigrožėti vasaros oru ir išgirsti gražių dainų.

Apie senąjį Nemuną

Didžiausia ir gražiausia Lietuvos upė yra Nemunas. Nemunas yra mūsų dainuojamas ir pasakų minimas.

Nemunas prasideda Tarybų Baltarusijoje, plačiose balose. Matuojant tiesiu bruozu, nuo Baltijos jūros ligi Nemuno versmių tėra 937 kilometrai (apie 600 amerikoniškų mylių). Nemunas yra labai vingiuotas.

Pradžioje Nemunas yra mažas upelis, tačiau greit jį suplūsta įvairių intakų vandenys, jis padidėja ir tampa plačiu balotu klioniu. Abiem jo pusėm eina nemaži skardžiai. Tai vėl teka dideliu lygiu balynu, tai vėl pakilėnėmis vietomis, tai balotomis lygumomis. Iš pirmųjų Nemuno intakų pažymėtinos upės Beržūna ir Ščiara.

Ten, kur bevingiuodamas Nemunas pasuka stačiai į šiaurę, stovi senas Gardino miestas.

Gardino pilyje stovėdavo Lietuvos kariuomenė, kuri pastodavo kryžiuočiams kelia.

Nuo Gardino žemyn Nemunas, prasimušęs pro kalvas, labai srauniai teka. Be to, labai vingiuotas, o tėkmę kyšo akmenys, į kuriuos lengva susikulti laivui.

Kiek žemiau nuo Gardino, iš kairės pusės, įteka į Nemuną Juodoji Ančia. Ji teka iš Ančios ežero.

Žemiau, kur Nemunas daro nemažą vingį į rytus, jį įteka Merkys. Jo žiotyse stovi labai senas Merkinės miestas. Dabar jis nedidelis ir nebėra toks reikšmingas. Bet senovėje jis buvo pilies miestas, kuris saugojo nuo plėšikų kryžiuočių Trakus ir Vilnių. Ne kartą prie Merkinės pilies lietuviai sumušė kryžiuočius.

Toliau Nemunas sudaro garsiąją Birštono kilpą. Įdomi ta kilpa: tiesiai tarp pietinės kilpos pradžios ir šiaurinės jos pabaigos tėra tik puspenktas kilometro, o kilpa einant pagal upę—52 kilometrai.

Prakasus tuos puspenktą kilometro, galima būtų įtaisyti galingą elektros stotį ir sutrumpinti laivams vagą. Mat, kad ne vingis, tai čia Nemuno tekėjimas būtų visai krikliškas.

Ties šia kilpa yra kurortas ir miestelis Birštonas. Čia yra versmių su gydomuoju vandeniu, pristatyta vasarotojams pasigdyti. Vietą labai graži: iš vienos pusės miestelį užstoja kalva, o iš kitų pusių — pušynai ir tolimės, miškas apaugusios kalvos.

Žemyn nuo Birštono eina pavojaingos sriautynės su dideliais ir mažais akmenimis. Visą tą akmeningą Nemuno tarpą žmonės vadina Velnio tiltu. Tas Velnio tiltas pasibaigia ties Rumšiškų miesteliu.

Žemiau Rumšiškų, kur Nemunas apriečia aukštumą, senuose raštuose vadinamą Ramybės kalnu, gražiame pušyne stovi senas, gražus miestas — Kaunas, antras pagal didumą Lietuvos miestas.

Nuo Kauno žemyn prasi-

deda patogiausia Nemuno dalis garlaiviams plaukioti. Tiesa, šioj dalyj esti sekumų: upės dugnas beveik visur smėlio, kurį vanduo potvynių metu labai suplauna vienoj ar kitoj vietoj. Tėkmės krantai taip pat daugiausia smėliniai, tik retkarčiais smėlingo molio.

Plaukiant nuo Kauno žemyn, tenka praplaukti nepaprastai gražių vietų: kiek paplaukus Nemunu, įteka Nevėžis, tučj didingą klonį; šen ir ten matyti miestelių, sodžių.

Keliose vietose, kur pakrantės apaugusios pušynais, yra gražių kurortų. Tokie kurortai yra Lampėdžiai, Kačerginė ir Kulautuva.

Dar toliau yra labai graži vieta, kur stovi Veliuonos miestelis. Čia pat yra du aukšti senų laikų pilakalniai.

Prie Veliuonos 1341 metais žuvo Lietuvos didysis kunigaikštis Gediminas, begindamas Lietuvą nuo kryžiuočių užpuolimo.

Vaziuojant nuo Veliuonos žemyn, keičiasi kuo gražiausi vaizdai. Nemunas čia lėtn. Pamažu jis eina į didelę lygumą. Prieš tą lygumą yra dar Jurbarko miestas. Čia senovėje buvo piliis. Šiose vietose yra buvę daug kovų su kryžiuočiais, kurie daugiausia šiuo keliu pro Nemuną mėgindavo veržtis į Lietuvą, norėdami ją paversti.

Įtekėjus Nemunui į lygumą, jo krantai sulėkštėja. Toj lygumoj iš dešinės pusės įteka į Nemuną Jūra, o iš kairės Šešupė.

Įteka Nemunas į Kuršių marias, išsišakodamas, sudarydamas delta.

Dr. Jonas E. Salk'as protestuoja

New Yorkas. — Prieš kiek laiko American Medical Ass'n pasisakė, kad Dr. Jono E. Salko vaistai prieš vaikų paralyžių ("polio") nėra tokie geri, kaip "gyvųjų virusų" įskiepijimai. Dr. Jonas Salk'as nesutinka. Jis sako, kad "gyvųjų virusų" vakcina yra gera, bet nuo 1955 metų buvo vartojama Dr. Salko vakcina ir jos vartojimas sumažino vaikų susirgimus net 90 procentų.

Pirmas geležinkelis Lietuvoje

Per Lietuvą einąs geležinkelis buvo nutiestas vienas pirmųjų Rusijoje. 1861 metų balandžio 24 dieną pirmasis jo ruožas Kaunas-Virbalis perduotas naudotis. Laisvės "Birževyje" vedomosti" 1861 metų Nr. 85 ta proga buvo išspausdintas toks pranešimas: "Rusijos geležinkelių vyriausioji draugija praneša, kad nuo balandžio 24 dienos (balandžio 12 senųjų stiliumi) publikai atidarytas geležinkelio ruožas nuo Kauno iki Eitkūnų."

Prisiekė ištisų metų, kad, nutiesus geležinkelį, čia būtų atidarytas keleivinis susisiekimas. Laikraštis "Peterburgskije vedomosti" 1860 metų Nr. 158 rašė, kad "birželio 2 d. vyr. inspektorius, lydimas ponų vyriausios draugijos inžinierių, nuvažiavo iš Kauno iki Prūsijos sienos, kadangi bėgiai nutiesti nuo Nemuno kairiojo kranto iki sienos." Jis važiavo arkliais kinkytu vagonu. Ir tik, kaip praneša tas pats laikraštis "Peterburgskije vedomosti" (Nr. 163), 1860 metų birželio 24 dieną praejo pirmas garvežys.

Apie miestus

Dabar pasaulyje yra didelių miestų, miestelių ir kaimų. Bet gilioje senovėje, kada žmonių buvo mažai, nebuvo miestų.

Žmonių skaičiai padaugėjus, prasidėjus genčių persikėlimams į naujas vietas ir išstūmimas ten pirma gyvenusių žmonių, paakstino jungimąsi į miestus.

Senovėje miestus aptverdavo. Pradžioje paprastomis tvoromis, vėliau iš žemės ir akmenų sienomis, iškastais grioviais, prieštais vandenimis, taip, kad miestai virto atsparos — apsigynimo — punktais. Kada priešai užpuolė, visos apylinkės gyventojai subėgdavo į miestą už jo gyvenybų sienų. Paskui turėdai statė sau piliis, o valstybės jau tvirtumas. Tai, senovėje miestai skyrėsi nuo šių dienų miestų.

New Yorkas. — Sulaukęs 78 metų amžiaus mirė inžinierius A. Notman.

Mielės pašarui

Jas pagamino Klaipėdos celiuliozės-popieriaus kombinatė pradedantis veikti pašarinių mielių cehas. Iš sulfitinių nuovirų, kurios anksčiau būdavo išleidžiamos į Kuršių marias, gauti labai baltymingi kremiškos spalvos milteliai. Pavazdžiui, vienas ruginių šiaudų kilogramas turi 4 g suviršinamų baltymų, pašarinių runkelių kilogramas — 3 g, labai geros pievos šienas — 50 g, o pašarinių mielių kilogramas yra 450-500 g baltymų. Be to, pašarinės mielės turi beveik visus B grupės vitaminus. Naujasis cehas iš pradžių per parą gamins apie 4 tonas šių mielių.

Pašarinės mielės žymiai padidina mėsos priaugimą, pieno primelžimą ir riebumą, vištų dėslumą.

Amazonės skruzdės

Iš daugelio rūšių skruzdžių, gyvenančių Amazonės baseino miškuose, įdomiausia skruzdė — karingoji, mėsėdė. Nelaimingas tas sužeistas gyvulys arba žmogus, kurį savo kelyje užtinke karingoji skruzdė.

Visos karingosios skruzdės sudaro tris kategorijas: patinus, pateles ir darbininkes. Pastaroji kategorija dalijasi dar į 2: karininkus ir paprastus kareivius. Pirmosios turi lygiai pusę colio, o antrosios svyruoja tarp trečdalo ir penktadalio colio ilgio. Išskiriant dydį, visos jos panašios viena į kitą. Jų liemuo ir kojos padengtos daug kietesne oda, negu paprastų skruzdžių. Galva taisyklingai apskrita, mofino spalvos, lygi, kieta ir žvilganti. Jos dydis neproporcingas kūniui, o karininko galva siekia net gero žirnio dydį. Viršuje galvos yra dvi repliukės, panašios į žirkles ir raudonos, kaip ir kojos. Jeigu tos repliukės įsismeigia į žmogaus koją, tai skruzdė geriau sutinka nutraukti savo repliukes ir palikti odoje, negu paleisti koją.

Karingoji skruzdė tikrai verta to pavadinimo, nes ji labiau disciplinuota iš visų vabzdžių. Jos žygiuoja per mišką didžiulėmis armijomis, kurių galia ir naikinimas neribotas. Nė Jokia kliūtis negali sulaukyti tokios glaudžios kolonos, kurios tvarka ir žygiuotė, kaip ir pėstininkų bataliono, su dvidešimt kareivių priekyje, penkiomis eilėmis su karininkais šonuose vienodame, keturių ar penkių colių, atstume.

Įvairūs kirminai, driežai, varlės ir net žiurkės, visa, kas tik pasitaiko kolonos pakelėje, sutinka tikrą mirtį, taip, kaip po penkių tokių mašinų ratais.

Kareiviai, sudarantieji pirmosios kolonos gretas, puola ant degančio medžio ir savo kūnais užgesina ugnį, kad likusios galėtų pereiti per jų lavonus. Tai drąsiausia ir atkakliausia armija. Numetus degančią cigaretę į jų tarpą, apsielendamos puola prie ugnies ir savo repliukėmis sukarpo cigaretę per keliolika sekundžių, nors dėl to nemažas skaičius jų turi žūti.

Kaučiukmedžio miškuose šių vabzdžių pasirodymas visuomet mieliai sutinkamas, nes jos apvalo vietovę nuo daugybės įvairių gyvių, knibždėte knibždančių Amazonės miškuose. Ten, kur praeina karinių skruzdžių kolona, nebelineka

Apie mūsų turistus Lietuvoje

Vilniaus "Tiesa" š. m. liepos 19 d. rašo:

Vakar į Lietuvą aplankyti tėvų žemę, su kuria buvo išsiskirta prieš keliasdešimt metų, atvyko grupė Amerikos lietuvių. Vilniaus aerouoste turistus iš užjūrio sutiko LTSR Kultūros ministras J. Banaitis, Draugystės ir kultūrinių ryšių su užsienio šalimis draugijos valdybos pirmininkas P. Rotomskis, visuomenės ir spaudos atstovai, atvykusiųjų giminės ir pažįstami. Svečiams merginos ir vaikinai tautiškais rūbais įteikė gyvų gėlių puokštes. Susijaudinę mūsų tėvynainiai ir sutinkantieji dalijosi pirmiaisiais įspūdžiais. Dar labiau susijaudino svečiai, kai, važiuojant autobusu iš aerouosto į miestą, sutinkantieji pradėjo dainuoti lietuvių laudies ir tarybines dainas.

Amerikos lietuvių turistai per tris viešėjimo Tarybų Lietuvoje savaites susipažins su Vilniumi, atliks didelę kelionę po respubliką, susitiks su giminėmis.

Svečiai

"Laisvės" piknike liepos 23, Great Necke, turėjome laimę susitikti su daugeliu seniai matytų žmonių.

Tik spėjus įkelti koją į pikniką, pasitiko Petras Stankevičius, seną brooklynietį. Jis sakė keletą praėjusių metų gyvenęs Los Angeles mieste, Kalifornijoje. Dabar mano visam laikui apsigyventi rytuose. Atsiveikinant, jis įteikė "Laisvės" reikalams \$4. Ačiū jums už paramą.

M. Ulozas (Vaitonaitė), waterburiete, įteikė "Laisvės" reikalams \$1 ir atsisakė no prenumeratą.

Kaip visada, atvyko ir visur esančioji Anna Philipse iš Stamfordo ir jos palydovas Wakeris Juskevičius. Nors praėjusių metų lapkričio 2 d. ji atšventė savo 75-ji gimtadienį, tačiau iš svarbias lietuvių suelgas kelias jam niekad nebūna per tolimas.

Malonu buvo juos ir visus kitus svečius susitikti. Reporteris.

LLD II osios Apskrities Apskrities Piknikas

LLD 2 Apskrities piknikas įvyks rugpjūčio (Aug.) 13 d., Kasmociūse, Great Necke. Bus pilnas įvairumo. Turėsime muzikos ir dainų. Turėsime ir žaisimų: bėgimas maišuose, kiaušinių nešimas šaukštuose, mėlynių uogų "pajaus" valgyto lenktynės ir polkos šokimo kontestas. Už visus pasižymėjimus bus duodami prizai. Plačiau apie tą pikniką bus parašyta vėliau. Rengėjai

Naha, Okinawa. — JAV marininkų barakuose sprogo rankinė granata. Du marininkus užmušė ir du sužeidė.

jokio gyvybės ženklų — viską nusineša ant savo nugarų pražygiuojantys kareiviai. Nežinia, kaip kolonos uodega gali susirasti maisto, nes pirmosios gretos pasigrobia viską, palikdamos tik nuvalytą žemę. Tur būt, vabzdžiai grobį dalijasi bendrai?

L. Audickas

Iš "Laisvės" pikniko

Praėjusį sekmadienį Great Necke (Kasmociūse darže) įvyko laisviečių piknikas. Žmonių dalyvavo nemaža, ir visi gražiai linksminosi. Kvietkaus vadovaujamas orkestras smarkiai grojo.

Buvo ir neilga programa. Trumpai dalijosi su publika įspūdžiais nesenai grįžę iš Lietuvos turistai: M. Simonavičius, B. Briedienė ir J. Kairys.

Aido Choro vyrų kvartetą negalėjo pasirodyti, kadangi nepribuvo vienas dainininkas, A. Velička.

Praėjusiomis keliomis dienomis Niujorką ir apylinkes smarkiai kočiojo dideli karščiai, siekė per 90 laipsnių. Tad ir sekmadienį ne maža žmonių karščiai, matyt, sulaukė nuo atvykimo į pikniką. Kp.

Po miestą pasidairius

New Yorke pereitoji savaitė buvo pusėtinai šilta. Beveik kasdien buvo apie 90 laipsnių šilumos. Ketvirtadienį smarkiai lijo su perkūnija.

Mūsų didmiestyje yra visokių piktadarysčių ir vagsyčių, bet liepos 20 dieną, viena buvo keisčiausia. Kada žmogus sugrįžo prie savo palikto automobilio prie Chestnut ir E. 16th Sts., Brooklyne, tan neberado motoro ir kitų automobilio dalių.

Tobacco Council skelbia, kad mūsų gyventojai daugiau rūko. Gegužės mėnesį buvo parduota 6,419,800 svarų tabako, o per penkis mėnesius — 30,940,460 svarų.

Siemet prastai eina naujų automobilių pardavimas. Pirmame pusmetyje Detroitėje į pagaminą 1,200,000 mažiau, kaip 1960 metais per tą patį laiką. Automobilių pardavėjai skundžiasi, kad liepos mėnesį vėl sumažėjo pirkimai

Mrs Vera Lampe, 67 metų amžiaus, iškrito pro langą ir New York viešbučio ir užsimušė.

LĖKTUVO NELAIMĖJE ŽUVO 67 ŽMONĖS

Buenos Aires. — Susidaužė Argentinos keleivinis lėktuvas "DC-6", nelaimėje žuvo visi keleiviai ir įgulos nariai. Spėjama, kad lėktuvą pataikė žaibas.

Užrašykite Laisvę savo giminėms į Lietuvą. Kurie ten jau gauna Laisvę, rašo, kad ji jiems patinka.

Vakacijos leidžia Shelter saloje

Shelter Island sala randasi Long Island įlankoje. Dabar čionai pas Jakimą leidžiam vakacijas su Skuodžiu. Labai gera vieta. Jūrą vanduo, bangos mažos, gerai pasiekti.

Jakimas gauna "Laisvę" ir "Vilni", turi Amerikoje lietuvių išleistų knygų ir Lietuvoje spausdintų, tai turime ką pasiskaityti. Yra dviejų aukštų viešbutis, kuriame randasi 20 kambarių.

Pragyvenimas pigus, nes netoli yra lietuvių fermos savininkas. Pas jį pieno kvortą gauname už 15 centų. Turi jis ir lėktuvą. Taip laiką ir leidžiame. Puiki vieta vakacijoms. Charles Cherka

Padėka

I "Laisvės" pikniką Great Necke liepos 23 d. iš Brooklyno atėjo busas veik pildytas piknikuotojų. Tas buvo atsiekta ne be talkos iš anksto parduoti buso tikietų. Iš anksto parduotas tikietas veikia dvejai: užtikrina važiuojantį ir pakastina jį būti kvietėju kitų važiuvimui.

Paprašius talkos, gerai pasidarbavo I. Levaniene ir J. Kalvaitis. Jie pardavė po keletą tikietų. Kiti po mažiau. Visiems jiems šiltas ajiū.

Levanai, atsiskaitydami už parduotus buso tikietus, įteikė \$5 "Laisvę" savibaudos už nedalyvavimą piknike. Didelis dėkui jums už tą gražų atsiminimą.

Busmanas

MOTINA GERBEJO SŪNU IR ŽUVO

Caldwell, N. J., miestelyje Mrs. S. Hilowitz parsuvežė reikmenų, dalį jų paliko automobilyje, o su antara nuėjo į namą. Eidama pamatė, kad automobilis rieda atgal. Mat, nebuvo užtraukus stabdžius. Automobilis buvo ir jos dvejų metų sūnus. Motina puolė sulaukyti automobilį, pateko po jo ratais ir buvo užmušta. Gi automobilis atsivėmė į šaligatvį ir berniukas išliko sveikas.

PRANEŠIMAI

NEWARK, N. J. LDS 8 kps. susirinkimas įvyks rugpjūčio 3 d., toj pačioj vietoj ir tuo pačiu laiku kai visada. Kuopos nariai prašomi jį įsijęmyti ir susirinkime dalyvauti. Sekr. Ch. Anushkis (58-59)

CLEVELAND, OHIO L.L.D. 22-ros kuopos susirinkimas įvyks liepos (July) 29 d., L.D.S. Klubo svetainėje, 9305 St. Clair Ave. Gerbiami kuopos nariai, meldžiu visų dalyvauti šiame susirinkime, nes yra atsijusta blanka dėl nominavimo Centro Komiteto. Kp. valdyba (58-59)

Lietuviškai-angliškai Angliškai-lietuviškai

ŽODYNAS

333 Puslapių, Kaina \$3.50

Gaunamas Laisvės Knygynė Persiuntimo Kaštas Apmokame

Kartu su užsakymu prašome prisiųsti ir mokestį

LAISVĖ

102-02 Liberty Ave., Ozone Park 17, N. Y.

6 p.—Laisvė (Liberty)—Antrad., liepos (July) 25, 1961